Dječji vrtić MASLAČAK

Ulica Slatine 2, Mursko Središće

MBS 070051432
OIB 13832381125

Na osnovu Zakona o zaštiti na radu (NN broj 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18), odredbe članka 27 i 30, stavak 1 i 2), članka 4. Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganja stručnog ispita (NN broj 142/21.) nakon izrađene Procjene rizika – dopune 3 u listopadu 2023. godine ravnatelj **Dječjeg vrtića Maslačak** dana 13.listopada 2023. godine, donosi:

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA IZ ZAŠTITE NA RADU

DOPUNA 3

Dopuna za poslove: pomoćni kuhar, spremačica-servirka, pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju

Djelatnosti

*	*Redoviti programi njege, odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi, koji su prilagođeni razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima*
*	*Programi predškole*
*	*Programi ranog učenja stranih jezika i drugi programi umjetničkog, kulturnog, vjerskog i športskog sadržaja*

OSNOVE PROGRAMA

Dopuna Programa osposobljavanja radnika za rad na siguran način izrađen je temeljem Procjene rizika –dopune 3 ustanove **Dječji vrtić Maslačak .**

Program za rad na siguran način dijeli se na:

- **opći program** koji je zajednički za sve radnike, a provodi se za sve radnike prije početka rada, kod promjena u radnom postupku, kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene, kod uvođenja nove tehnologije, kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno novo mjesto rada te kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu. Jedinstven je i obvezan za sve radnike koje se osposobljava i obuhvaća osnove zaštite na radu.
- **specijalistički program** odnosi se na određene grupe radnika ovisno o vrstama opasnosti, štetnosti i napora s kojima se ti radnici susreću na svom mjestu rada. Ovaj programa obuhvaća ciljeve i zadatke, pregled tema, razradu gradiva i ostale pojedinosti, a predstavljaju sastavni dio ovog Programa.
- **posebni program** određuje pojedinačna i specifična znanja pojedinih poslova odnosno mjesta rada. Posebni programi izrađuju se za ovlaštenike i povjerenike radnika za zaštitu na radu prema posebno propisanim zahtjevima Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (Narodne novine 142/21).

Svrha osposobljavanja je da se svakog radnika upoznaje s pravilima zaštite na radu i pravilima struke koja se pri radu moraju primjenjivati, te sa sigurnim načinom izvođenja radnih operacija za sve poslove.

Program je općenit i omogućava teorijsko i praktično osposobljavanje iz zaštite na radu. Program osposobljavanja radnika treba sadržavati popis pisanih uputa za rad na siguran način za sve poslove koje radnik obavlja.

Osposobljavanje radnika za rad na siguran način provode stručnjaci zaštite na radu zaposleni kod poslodavca, odnosno stručnjaci zaštite na radu II. stupnja zaposleni kod osobe ovlaštene za osposobljavanje radnika, sukladno odredbi članka 3. st. 1. Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (Narodne novine 142/21).

1.0 OPĆE ODREDBE

1.1 Cilj i zadatak programa

U sistemu mjera zaštite pri radu osposobljavanje radnika iz područja zaštite na radu i zaštite od požara ima posebni značaj za sprečavanje ozljeda pri radu i profesionalnih oboljenja.

Cilj je osposobljavanja iz područja zaštite na radu i zaštite od požara osposobiti radnike za sigurno obavljanje poslova na njihovim radnim mjestima. Odnosno, cilj obrazovanja i osposobljenosti za siguran rad jest prilagoditi radnika zahtjevima radnog mjesta u pogledu znanja, vještina i navika pri obavljanju pojedinih poslova.

Da bi radnik mogao raditi sigurno mora poznavati opasnosti kao i načine - postupke koji ga mogu zaštititi od određene opasnosti.

1.2 Prava i obveze radnika

Zakonom o zaštiti na radu obuhvaćena su prava i obveze radnika iz područja zaštite na radu te načini osposobljavanja radnika za rad na siguran način.

2.0 PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA IZ ZAŠTITE NA RADU

Zakonom o ZNR-u član 28. određuje da program osposobljavanja obuhvaća teoretsku i praktičnu nastavu.

2.1 Teoretski dio programa

Sadržaj teoretskog dijela programa osposobljavanja utvrđuje se na osnovu Zakona o zaštiti na radu, a sastoji se od općeg i posebnog (funkcionalnog) dijela. Sadržaj općeg dijela programa obuhvaća materiju namijenjenu svim djelatnicima dok posebni (funkcionalni) dio programa obuhvaća materiju specifičnu za poslove koje vrše radnici po pojedinim radnim mjestima.

2.1.1 Opći dio programa

Tema I: Važnost i potreba provođenja mjera zaštite

1. Ozljeda na radu
2. Uzroci ozljeda na radu
3. Posljedice ozljeda na radu
4. Ekonomski gubici
5. Sprečavanje ozljeda na radu

Tema II: Sustav i organizacija zaštite na radu

1. Osnove sustava i organizacije zaštite na radu
2. Sudionici u provođenju i unapređenju zaštite na radu
3. Poslodavac - nositelj poslova zaštite na radu
4. Mjere zaštite
5. Propisi iz oblasti zaštite na radu
6. Zakon o zaštiti na radu
7. Pravila zaštite na radu
8. Nadzor nad provođenjem mjera zaštite na radu

Tema III: Prava, dužnosti, obveze i odgovornosti radnika, rukovoditelja u provođenju mjera zaštite i potreba provođenja mjera zaštite

1. Prava radnika
2. Dužnosti radnika
3. Posebne dužnosti rukovodnog osoblja
4. Odgovornosti radnika
5. Odgovornosti poslodavca

Tema IV: Osnovni izvori opasnosti i mjere zaštite na radu

1. Tjelesno naprezanje i nefiziološki položaj tijela radnika
2. Mehaničke opasnosti
3. Opasnosti od električne energije
4. Opasnost od opekotina
5. Opasnost od požara i eksplozije

Tema V: Osnove zaštite od požara

1. Gorenje
2. Uvjeti za gorenje
3. Karakter gorivih tvari i njihova podjela
4. Uzroci požara
5. Opasnosti od eksplozija kod gorivih tvari
6. Širenje i ograničenje požara
7. Graditeljske mjere zaštite
8. Tehničke mjere zaštite
9. Postupci i sredstva za gašenje požara
10. Ručni aparati za gašenje požara
11. Zaštita od požara
12. Praktično gašenje požara pp aparatima i iz hidrantske mreže

Tema VI: Evakuacija radnika

1. Općenito o evakuaciji i spašavanju
2. Obveze u pogledu evakuacije
3. Uređivanje područja evakuacije i spašavanja radnika

Tema VII: Uvjeti rada i profesionalna oboljenja

1. Nefiziološki radni uvjeti
2. Alkoholna pića i sigurnost na radu
3. Toplinska okolina
4. Prehrana radnika

Tema VIII: Prva pomoć i samo pomoć

1. Rane
2. Krvarenje
3. Prijelom kostiju i ozljeda zglobova
4. Iščašenja i uganuća
5. Strana tijela u oku
6. Šok
7. Oštećenja uslijed hladnoće
8. Ozljede električnom strujom
9. Metode oživljavanja

Opseg općeg dijela programa
(za osposobljavanje putem seminara)

Tema	N A Z I V	sati
1.	Važnost i potreba provođenja mjera zaštite	1
2.	Sistem i organizacija zaštite na radu	1
3.	Prava, dužnosti, obveze i odgovornosti radnika, rukovoditelja u provođenju mjera zaštite i potreba provođenja mjera zaštite	1
4.	Osnovni izvori opasnosti i mjere zaštite na radu	2
5.	Osnove zaštite od požara	2
6.	Evakuacija i spašavanje radnika	1
7.	Uvjeti rada i profesionalna oboljenja	1
8.	Prva pomoć i samo pomoć	1
	Provjera znanja iz općeg dijela programa	2

2.1.2 Funkcionalni dio programa

U ovoj fazi procesa osposobljavanja svaki radnik mora biti detaljno upoznat sa opasnostima kojima je izložen pri obavljanju radnih zadataka svog radnog mjesta, kao i s pravilima zaštite na radu koja se u toku rada moraju primijeniti.

U ovom dijelu programa za osposobljavanje koristit će se specijalizirane edicije različitih stručnih institucija koje su izrađene na osnovu temeljitog ispitivanja - analize izvora opasnosti kod obavljanja pojedinih poslova.

2.2 Izvođenje programa - teoretski dio

Temeljem zakona o zaštiti na radu ravnatelj **Dječjeg vrtića Maslačak** i stručni radnici "M-ZAING"-a d.o.o. Čakovec određuju oblike i opseg osposobljavanja.

2.3 Teoretsko osposobljavanje

Teoretsko osposobljavanje općeg i funkcionalnog dijela programa vršit će se za sve radnike **Dječjeg vrtića Maslačak** metodom samoobrazovanja i putem seminara. Seminar će organizirati "M-ZAING" d.o.o. Čakovec za sve radnike.
Za strane radnike koji ne govore hrvatski jezik teoretsko osposobljavanje provoditi će "M-ZAING" d.o.o. Čakovec na engleskom jeziku. Ukoliko bilo koji od prijavljenih radnika ne razumije engleski jezik naručitelj teoretskog osposobljavanja je dužan osigurati prevoditelja koji će predavanje prevoditi na radniku razumljiv jezik i koji je i supotpisnik na obrascu ZOS-a.

2.4 Opseg programa

Opseg funkcionalnog dijela programa za pojedine strukture radnika ovisi o opasnostima prisutnim na njihovom radnom mjestu, njihovoj ulozi u procesu rada, a određuje ga ravnatelj **Dječjeg vrtića Maslačak** u suradnji sa "M-ZAING" d.o.o. Čakovec (seminarski oblik osposobljavanja).

Kod provođenja osposobljavanja za rad na siguran način metodom samoobrazovanja radnika, ovisno o svojoj procjeni pristupa provjeri znanja iz zaštite na radu, kad sam smatra da je usvojio potrebna teoretska znanja (slučaj osposobljavanja prije zaposlenja i rasporeda radnika na druge poslove).

2.5 Posebni dio programa za rukovodeći kadar

2.5.1 Rukovoditeljski kadar općih profila

Rukovoditelji moraju upoznati odredbe slijedećih akata o zaštiti na radu i pravilnika:

PRIMIJENJENI PROPISI ZAŠTITE NA RADU I ZAŠTITE OD POŽARA

Zakon o zaštiti na radu (Narodne novine broj 71/14, 118/14, 94/18, 96/18).
Zakon o zaštiti od požara (Narodne novine broj 92/10, 114/22).
Zakon o zaštiti od buke (Narodne novine broj 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21).
Zakon o kemikalijama (Narodne novine broj 18/13, 115/18, 37/20).
Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine broj 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15, 89/15, 108/17, 70/19, 42/20, 85/22, 119/22)
Zakon o radu (Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22)
Zakon o vatrogastvu (Narodne novine 125/19)
Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20 i 134/20, 143/21)
Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine broj 84/21).
Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme (Narodne novine broj 18/17).
Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme (Narodne novine broj 16/16, 120/22).
Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša (Narodne novine broj 16/16, 120/22).
Pravilnik o sigurnosnim znakovima (Narodne novine broj 91/15, 102/15 i 61/16).
Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti opasnim kemikalijama na radu, graničnim vrijednostima izloženosti i biološkim graničnim vrijednostima (Narodne novine broj 91/18, 2/21).
Pravilnik o izradi procjene rizika (Narodne novine broj 112/14, 129/19).
Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (NN 142/21)
Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu (Narodne novine broj 126/19).
Pravilnik o uvjetima za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja opasnih kemikalija (Narodne novine broj 99/13, 157/13 i 122/14)
Pravilnik o načinu stjecanja te provjere znanja o zaštiti od opasnih kemikalija (NN 147/21)
Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada (Narodne novine broj 105/20).
Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri radu s električnom energijom (Narodne novine broj 88/12).
Pravilnik o sigurnosti strojeva (Narodne novine broj 28/11).
Tehnički propis za sustave zaštite od djelovanja munje na građevinama (Narodne novine broj 87/08 i 33/10).
Tehnički propis za niskonaponske električne instalacije (Narodne novine broj 5/10).
Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti vibracijama na radu (Narodne novine broj 155/08).
Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu (Narodne novine broj 46/08).
Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme (Narodne novine broj 05/21).
Pravilnik o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu (Narodne novine 73/21).
Pravilnik o utvrđivanju opće i posebne zdravstvene sposobnosti radnika i sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada (Narodne novine broj 3/84 i 55/85)
Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu trudne radnice, radnice koja je nedavno rodila i radnice koja doji (Narodne novine broj 91/15)
Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik (NN br. 89/15, 94/16, 109/19)
Pravilnik o sadržaju, načinu i rokovima zdravstvenih pregleda noćnih radnika (Narodne novine 32/15)
Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada (Narodne novine broj 5/84).
Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu (Narodne novine broj 56/83).
Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu (NN 129/20)

3.0 NASTAVNA DOKUMENTACIJA I POMAGALA

Kod osposobljavanja radnika za rad na siguran način koristit će se stručna literatura:

1. Priručnik "Sigurnost na radu" - za opći dio
2. Upute za siguran rad (prema vrsti posla) - za funkcionalni dio programa

Na seminaru, prilikom obrade pojedinih tema koristiti iskustva iz prakse.

4.0 PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA IZ ZAŠTITE NA RADU PRI PRAKTIČNOM DIJELU

Program osposobljavanja iz zaštite na radu i zaštite od požara pri praktičnom radu izrađuje se na osnovu procjene rizika. U programu osposobljavanja za rad na siguran način na radnom se mjestu utvrđuju:

- da li radnik prije početka rada pregleda mjesto rada te o uočenim nedostacima izvještava poslodavca ili njegovog ovlaštenika
- da li radnik pravilno koristi sredstva rada
- da li radnik pravilno koristi propisanu osobnu zaštitnu opremu i nakon korištenja je vraća na za to određeno mjesto
- da li radnik pravilno koristi i samovoljno ne isključuje, ne vrši preinake i ne uklanja zaštite na sredstvima rada
- da li radnik odmah obavještava poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka zaštite na radu ili povjerenika radnika za zaštitu na radu o svakoj situaciji koju smatra značajnim i izravnim rizikom za sigurnost i zdravlje, o nepostojanju ili nedostatku uputa za takvu situaciju, kao i o bilo kojem uočenom nedostatku organiziranju i provedbi zaštite na radu
- da li radnik posao obavlja u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca
- da li radnik prije odlaska s mjesta rada ostavlja sredstva rada koja je koristio, u takvom stanju da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada
- da li radnik surađuje s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, specijalistom medicine rada i povjerenikom radnika za zaštitu na radu

Utvrđivanje opasnosti i mjera zaštite na radnom mjestu (poslovima) vršit će se snimanjem ranog procesa, odnosno svih rizika vezanih uz radno mjesto .
Praktično se osposobljavanje vrši prema uputama, sukladno prilogu br. 2 (Uputa za vršenje praktičnog dijela osposobljavanja) programa.

4.1 Izvođenje praktičnog dijela osposobljavanja

Praktični se dio, u pravilu vrši za vrijeme pokusnog rada i obuhvaća izvođenje radnih operacija na siguran način, po uputama i pod stalnim nadzorom neposrednog voditelja, ovlaštenika poslodavca. Kod izvođenja ovog dijela osposobljavanja rukovoditelj može zatražiti i stručnu pomoć "M-ZAING" d.o.o. Čakovec.
Radnik nakon savladavanja teoretskog dijela treba, u pravilu savladati program na praktičnom radu u roku od 15 dana. Neposredni ovlaštenik poslodavca potvrđuje njegovu osposobljenost za samostalan rad.

Praktično osposobljavanje stranih radnika provodit će se uz prevoditelja na njima razumljivijom jeziku koji je i supotpisnik na obrascu ZOS-a.

5.0 OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA PRIJE ZAPOŠLJAVANJA

Prema Zakonu o zaštiti na radu RH svaki radnik prije zapošljavanja ili raspoređivanja na drugo radno mjesto mora biti osposobljen za rad na siguran način.

Poduzeće koje se bavi osposobljavanjem radnika odlučuje kojim će oblikom pristupiti osposobljavanju novih radnika - grupa radnika, vodeći računa o stručno - kvalifikacionoj strukturi, postojećem nivou znanja i ostalim čimbenicima važnim za određivanje metode osposobljavanja radnika.

6.0 PROVJERA ZNANJA IZ ZAŠTITE NA RADU

Provjera znanja teoretskog dijela osposobljavanja općeg i funkcionalnog dijela programa, vrši se putem testova, a kod nepismenih i slabo pismenih radnika usmenim putem. Rezultate provjere znanja ocijenit će stručni radnik " M-ZAING "-a u suradnji s rukovoditeljem koji brine o praktičnom dijelu osposobljavanja radnika.

Postupak osposobljavanja radnika za rad na siguran način završava nakon utvrđivanja, od strane neposrednog rukovoditelja da je radnik praktičnom obukom stekao vještinu za samostalan rad.

Kriterije za vrednovanje rezultata zajednički utvrđuju zaposlenici " M-ZAING "-a i rukovoditelj radnika.

Smatra se da je radnik savladao obrazovne sadržaje utvrđene ovim programom, ako:

- iz općeg dijela programa ima 85 % ispravnih odgovora od ukupnog broja postavljenih pitanja
- u posebnom dijelu programa odgovori na 95 % ispravnih odgovora

Neposredni voditelji i drugi zaposlenici na voditeljskim mjestima moraju:

- iz općeg dijela programa imati 90 % ispravnih odgovora
- u posebnom dijelu programa odgovoriti na 100 % ispravnih odgovora

7.0 VOĐENJE EVIDENCIJE O OSPOSOBLJAVANJU IZ ZAŠTITE NA RADU

Prema zakonu o zaštiti na radu RH evidencija o radnicima osposobljenim za rad na siguran način vodit će se u **Dječjem vrtiću Maslačak**.

Svakom se radniku izdaje Zapisnik o osposobljenosti za siguran rad koje je dužan imati na mjestu rada i u slučaju potrebe predočiti organima nadzora (inspekciji rada).

P R I L O Z I:

1. Spisak stručnih edicija - uputa za siguran rad po radnim mjestima
2. Uputa o vršenju praktičnog dijela osposobljavanja
3. Zapisnik o provjeri osposobljenosti za rad na siguran način
4. Spisak stručnih edicija koje se koriste u teoretskog dijelu osposobljavanja, izdanih od stručnih ustanova
5. Utvrđivanje vrste i opsega opasnosti za radna mjesta

PRILOG BROJ 1:

Spisak stručnih edicija - uputa za siguran rad po radnim mjestima:

Dopuna 3

Red.br.	Poslovi i radni zadaci	Opći dio	Posebni dio	Provjera
1	Pomoćni kuhar	POU_{01}	$K_{1pož,}$ $POU_{6\ i}$ POS_{28}	V_1 $T_{1pož\ i}$ V_6
2	Spremačica-servirka	POU_{01}	$K_{1pož,}$ $U_{9Č\ i}$ POS_{28}	V_1 $T_{1pož\ i}$ $T_{9Č}$
3	Pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju	POU_{01}	$K_{1pož}$ POS_2	V_1 $T_{1pož}$ V_2

PRILOG BROJ 2:

Uputa za vršenje praktičnog dijela osposobljavanja

Praktični dio osposobljavanja obuhvaća slijedeće:

Faza I: Priprema radnika za primanje instrukcije

- neka se opusti, zapamtite da radnik ne može jasno misliti ako je iznenađen ili uplašen
- ustanoviti što o poslu zna, nemojte mu govoriti ono što već zna, započnite tamo gdje završava njegovo znanje
- postavite ga u pravi položaj, nemojte da gleda posao odostraga ili s bilo kojeg drugog kuta, osim iz koga će stvarno raditi

Faza II: Prikaz radne operacije

- recite mu, pokažite, ilustrirajte, pitajte
- izložite mu u malim segmentima, ne može se primiti više od šest do osam novih ideja, ako ih želi uistinu razumjeti
- neka ključna točka bude jasna, to će značiti uspjeh ili neuspjeh poduzeća - a možda i njega samoga
- budite strpljivi i radite polagano, postignite preciznost - brzina će doći kasnije
- ako je potrebno, ponovite posao i objašnjenje

Faza III: Proba radnikove izvedbe

- pustite da sam obavlja posao, ali ga promatrajte
- neka ponovo sam radi, ali neka vam objasni što i zašto radi, svatko može lagano ponoviti pokrete, a da zapravo ne razumije što radi
- vi želite da on razumije
- neka objasni ključne točke
- ispravite mu greške, nemojte ga demoralizirat ili govoriti da je "težak" ili "tup"
- nastavite raditi sve dok niste sigurni da zna, možda će morati pet
- šest puta ponoviti posao

Faza IV: Praćenje

- ostavite radnika da radi sam, treba steći osjećaj o poslu tako da ga obavlja sam
- recite mu kome da se obrati zatreba li pomoć, neka to bude određena osoba
- vi sami ili netko koga ste odredili
- Često ga kontrolirajte (na početku svakih nekoliko minuta, a kasnije svakih nekoliko sati) pazite na svaki nekorektni ili nepotreban pokret
- neka sam potraži ključne točke onako kako napreduje u poslu
- reducirajte posebno vođenje sve dok se ne osamostali

UPUTA ZA PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU

Pomoćni kuhar

Instruktor treba radniku pokazati slijedeće

- Ispravno odabiranje, korištenje i održavanje osobne zaštitne opreme
- opasni prostori u kuhinji (sprječavanje ev. pokliznuća, spoticanja, pada ili propadanja)
- način rada s radnom opremom (kombinirani štednjak, perilica posuđa, hladnjak, perilica rublja i sušilica rublja)
- način podizanja, prenošenja i spuštanje tereta
- mjesta na kojima su postavljeni vatrogasni aparati
- način obavješćivanja hitne pomoći, vatrogasaca i policije
- način pružanja prve pomoći kod povrjeđivanja
- opasnost od električne struje
- opasnost od neprilagođene rasvjete
- sprječavanje bioloških opasnosti
- ispravan način rukovanja opasnim radnim tvarima (sredstva za pranje i dezinfekciju)

Spremačica-servirka

Instruktor treba radniku pokazati slijedeće

- Ispravno odabiranje, korištenje i održavanje osobne zaštitne opreme
- održavanje prometnih površina sigurnima (sprječavanje ev. pokliznuća, spoticanja, pada ili propadanja)
- način rada s radnom opremom (električni usisivač, dvostrane ljestve)
- mjesta na kojima su postavljeni vatrogasni aparati
- način obavješćivanja hitne pomoći, vatrogasaca i policije
- način pružanja prve pomoći kod povrjeđivanja
- opasnost od električne struje
- opasnost od neprilagođene rasvjete
- sprječavanje bioloških opasnosti
- ispravan način rukovanja opasnim radnim tvarima (sredstva za pranje i dezinfekciju)

Pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju

Instruktor treba radniku pokazati slijedeće

- način rada sa informatičkom opremom
- održavanje prometnih površina sigurnima (sprječavanje ev. pokliznuća, spoticanja, pada ili propadanja)
- mjesta na kojima su postavljeni vatrogasni aparati
- način obavješćivanja hitne pomoći, vatrogasaca i policije
- način pružanja prve pomoći kod povrjeđivanja
- opasnost od električne struje
- opasnost od neprilagođene rasvjete
- sprječavanje bioloških opasnosti

Broj: _____

_____

(naziv, sjedište i OIB poslodavca)

_____

(adresa)

ZAPISNIK

o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način

_____

(Prezime i ime, OIB)

Opis poslova i aktivnosti koje će radnik obavljati	*Mjesto rada:*

Praćenjem sigurnog načina rada i ocjenom praktične osposobljenosti utvrđeno je:	*
Radnik prije početka rada pregleda mjesto rada te o uočenim nedostacima izvještava poslodavca ili njegovog ovlaštenika	
Radnik pravilno koristi sredstvo rada	
Radnik pravilno koristi propisanu osobnu zaštitnu opremu i nakon korištenja je vraća na za to određeno mjesto	
Radnik pravilno koristi i samovoljno ne isključuje, ne vrši preinake i ne uklanja zaštite na sredstvima rada	
Radnik odmah obavještava poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka zaštite na radu ili povjerenika radnika za zaštitu na radu o svakoj situaciji koju smatra značajnim i izravnim rizikom za sigurnost i zdravlje, o nepostojanju ili nedostatku uputa za takvu situaciju, kao i o bilo kojem uočenom nedostatku u organiziranju i provedbi zaštite na radu	
Radnik posao obavlja u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca	
Radnik prije odlaska s mjesta rada ostavlja sredstva rada koja je koristio, u takvom stanju da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada	
Radnik surađuje s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, specijalistom medicine rada i povjerenikom radnika za zaštitu na radu	

* upisuje se: DA/NP (nije primjenjivo)

Mjesto, razdoblje i način provođenja
teorijskog dijela osposobljavanja radnika: _____samoobrazovanje,seminar i testiranje____

Mjesto i razdoblje praćenja sigurnog načina
Rada i ocjene praktične osposobljenosti radnika: _____

Potpis radnika: _____

Na osnovu provedenog osposobljavanja ocjenjeno je da je radnik osposobljen za rad na siguran način za poslove i aktivnosti koje će obavljati

1. Neposredni ovlaštenik _____ _____
(Prezime i ime, OIB) (Potpis)

2. Stručnjak zaštite na radu: _____ _____
(Ime i prezime, OIB) (Potpis)

3. Ostale osobe uključene u osposobljavanje _____ _____
(Prezime i ime, OIB) (Potpis)

PRILOG BROJ 3:

Popis stručnih edicija korištenih u teorijskom dijelu osposobljavanja

(kratice u prilogu broj 1 programa osposobljavanja)

Oznaka	Naziv edicije	Izdavač	Test
$K_{1pož}$	Zaštita od požara	ZIRS Zagreb	$V_{1pož}$
POU_{01}	Sigurnost na radu	ZIRS Zagreb	V_1
POS_2	Sigurnost na radu u uredima	ZIRS Zagreb	V_2
POU_6	Sigurnost na radu u ugostiteljstvu i hotelijerstvu	ZIRS Zagreb	V_6
$U_{9č}$	Uputa za siguran rad kod čišćenja prostorija	ZIRS Zagreb	$T_{9č}$
POS_{28}	Uputa za siguran rad pri ručnom transportu tereta	ZIRS Zagreb	
VOŠ	Vrste opasnosti i štetnosti	ZAING	

PRILOG BROJ 4:
Utvrđivanje vrsta i opsega opasnosti za radna mjesta

Naziv poslova - radnih zadataka,
Opis poslova
Vrste opasnosti
Opseg opasnosti
Osposobljavanje radnika
Osobna zaštitna oprema
Posebni uvjeti rada

1. NAZIV POSLOVA - RADNIH ZADATAKA – Pomoćni kuhar/ica				
2. OPIS POSLOVA - prema ugovoru o radu				
II. Analiza i procjena				
Utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora	***Procjena rizika***		***Preventivne mjere za smanjenje rizika***	
	Vjerojatnost/ posljedica	***utvrđen rizik***	***Provode se***	***potrebno provesti***
I. OPASNOSTI:				
1. MEHANIČKE OPASNOSTI			Provodi se osposobljavanje za rad na siguran način. Osigurana je primjerena radna oprema. Strojevi i uređaji su ispitani i ispravni, opremljeni zaštitnim napravama. Za smanjenje posljedica osposobljeni su radnici za pružanje prve pomoći i osigurana propisana oprema. Osobna zaštitna oprema je osigurana.	Ispitivanja provoditi periodično.
1.1. alati				
1.1.1. ručni	Vj/SŠ	S		
1.1.2. mehanizirani	MVj/SŠ	M		
1.2. strojevi i oprema	MVj/SŠ	M		
1.3. sredstva za horizontalni prijenos				
1.3.1. prijevozna vozila: automobili, kamioni i dr.				
1.3.2. prijenosna sredstva: viličari				
1.3.3. samohodni strojevi: bageri, buldožeri i dr.				
1.4. sredstva za vertikalni prijenos				
1.4.1. dizalice				
1.4.2. transporteri				
1.5. rukovanje predmetima	Vj/SŠ	S		
1.6. ostale mehaničke opasnosti	MVj/MŠ	M		
2. OPASNOSTI OD PADOVA			Podovi su ravni i neoštećeni, održavaju se redovito. Osigurano je dovoljno prostora za siguran rad i kretanje. Osobna zaštitna oprema je osigurana. Za skladištenje i pohranu namirnica su osigurane police odgovarajuće nosivosti.	
2.1. pad radnika i drugih osoba				
2.1.1. na istoj razini	MVj/SŠ	M		
2.1.2. u dubinu				
2.1.3. s visine				
2.1.4. s visine iznad 3 metra				
2.2. pad predmeta	MVj/SŠ	M		
3. ELEKTRIČNA STRUJA			Poštuju se sigurni postupci pri rukovanju el. opremom. Koristi se električna oprema sa zaštitom od el. udara. Električne instalacije su ispitane.	Otkloniti nedostatke utvrđene ispitivanjem. Ispitivanja provoditi periodično.
3.1. otvoreni električni krug				
3.2. ostale električne opasnosti	MVj/SŠ	M		
4. POŽAR I EKSPLOZIJA			Osigurana je oprema za gašenje požara. Provodi se osposobljavanje iz zaštite od požara, izrađen je plan evakuacije.	vježbe evakuacije provoditi jednom u dvije godine. Sustav i opremu ispitivati u propisanim rokovima.
4.1. eksplozivne tvari				
4.2. zapaljive tvari	MVj/SŠ	M		

5. TERMIČKE OPASNOSTI			Osigurana je ispravna radna oprema: primjerena rashladna oprema s izolacijom i pribor i oprema za kuhanje s izoliranim ručkama i držačima.	
5.1. vruće tvari	MVj/IŠ	S		
5.2. hladne tvari	MVj/SŠ	M		
II. ŠTETNOSTI:				
1. KEMIJSKE ŠTETNOSTI				
1.1. otrovi			Provodi se osposobljavanje za rad na siguran način. Koriste se standardna sredstva za čišćenje, razrijeđena. Osobna zaštitna oprema je osigurana.	
1.1.1. metali				
1.1.2. nemetali				
1.1.3. organski spojevi	MVj/MŠ	M		
1.2. korozivi				
1.2.1. kiseline				
1.2.2. lužine				
1.2.3. drugi korozivi	MVj/MŠ	M		
1.3. nadražljivci				
1.3.1. lako topivi u vodi				
1.3.2. slabo topivi u vodi				
1.3.3. odmašćivači	MVj/MŠ	M		
1.3.4. drugi nadražljivci				
1.4. zagušljivci				
1.4.1. inertni				
1.4.2. kemijski				
1.5. senzibilizatori				
1.5.1. organske prašine biljnog porijekla				
1.5.2. organske prašine životinjskog porijekla				
1.5.3. kemijski spojevi alergogenog potencijala				
1.5.4. termofilneaktinomicete				
1.5.5. ostali senzibilizatori				
1.6. fibrogeni				
1.6.1. azbest				
1.6.2. silicijev dioksid				
1.6.3. ostali fibrogeni				
1.7. mutageni				
1.8. karcinogeni				
1.9. teratogeni				
2. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI				

2.1. zarazni materijal	Vj/SŠ	S	Zbog mogućnosti prijenosa zaraznih bolesti provode se sanitarne mjere – zdravstveni nadzor. Osobna zaštitna oprema je osigurana. Provode se higijenske mjere. Osigurana su sredstva za dezinfekciju.	Zdravstveni nadzor provoditi prema propisima.
2.2. zaraženi ljudi	MVj/SŠ	S		
2.3. zaražene životinje				
2.4. opasne biljke				
2.5. opasne životinje				
3. FIZIKALNE ŠTETNOSTI				
3.1. buka			Ugrađeni ventilacijski sustavi su izvori buke. Mjerenjima nisu utvrđene razine iznad upozoravajućih vrijednosti.	Mjerenja provoditi periodično.
3.1.1. kontinuirana buka				
3.1.2. diskontinuirana buka				
3.1.3. impulsna buka				
3.1.4. ometajuća	Vj/SŠ	S		
3.2. vibracije			Koriste se primjereni kuhinjski mehanizirani uređaji sa zaštitom od prijenosa vibracija. Koriste se povremeno, pa je rizik za zdravlje radnika prihvatljiv.	
3.2.1. vibracije koje se prenose na ruke	MVj / SŠ	M		
3.2.2. vibracije koje se prenose na cijelo tijelo				
3.2.3. potresanja				
3.3. promijenjeni tlak				
3.3.1. povišeni tlak				
3.3.2. sniženi tlak				
3.3.3. promjene tlaka				
3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti			Poslovi kuhanja i pranja su u izvori topline i vlage. Osigurano je grijanje s regulacijom i klimatizacija prostora. Izvedena je ventilacija prostora. Usklađenost mikroklimatskih parametara s propisanim i preporučenim vrijednostima, utvrđena je mjerenjem. Radnicima je osigurana primjerena zaštitna odjeća.	Kada se koriste uređaji za klimatizaciju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne bi trebala biti veća od 7°C, uz relativnu vlažnost od 40% do 60%. Mjerenja radnog okoliša provoditi periodično.
3.4.1. rad na otvorenom				
3.4.2. vrući okoliš	Vj/SŠ	S		
3.4.3. visoka vlažnost	Vj/SŠ	S		
3.4.4. pojačano strujanje zraka				
3.4.5. hladan okoliš				
3.4.6. česte promjene temper.				
3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije	VVj/MŠ	S		
3.5. ionizirajuće zračenje				
3.5.1. rendgensko zračenje				
3.5.2. otvoreni radioaktivni elementi				
3.5.3. zatvoreni radioaktivni elementi				
3.6. neionizirajućezračenje				
3.6.1. UV zračenje (A, B, C)				

3.6.2. toplinsko zračenje				
3.6.3. mikrovalno zračenje				
3.6.4. lasersko zračenje				
3.6.5. elektromagnetsko polje vrlo niskih frekvencija				
3.7. osvijetljenost			Rasvjetna tijela održavaju se ispravnima i čiste po potrebi. Mjerenjem su utvrđene propisane razine osvijetljenosti.	Mjerenje razine osvijetljenosti provoditi periodično.
3.7.1. nedovoljna osvijetljenost	MVj / SŠ	M		
3.7.2. blještanje				
3.8. ostale fizikalne štetnosti				
III. NAPORI:				
1. STATODINAMIČKI NAPORI				
1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu			Poslovi se tokom radne smjene izmijenjaju. Osigurana je primjerena radna oprema i zaštitna obuća s anatomskim uloškima koja rasterećuje stopala pri dugom stajanju.	Za prevenciju štetnih utjecaja statičkih napora osigurati radnicima tijekom svakog sata neprekidnog rada najmanje 5 minuta odmora. Za vrijeme odmora radnik je obavezan napustiti svoje mjesto rada, odmarati se u primjerenom položaju ili obavljati vježbe rasterećenja prema preporukama spec.med. rada.
1.1.1. stalno sjedenje				
1.1.2. stalno stajanje	Vj/SŠ	S		
1.1.3. pognut položaj tijela				
1.1.4. čučanje, klečanje				
1.1.5rad u skučenom prostoru				
1.1.6. ruke iznad glave				
1.1.7. ostali statički napori	Vj/SŠ	S		
1.2. dinamički: fizički rad			Poslovi se tokom radne smjene izmjenjuju. Pri raspoređivanju radnika vodi se računa o dobi, iskustvu, građi i izdržljivosti radnika. Omogućeni su kraći odmori tokom smjene. Izvršena je procjena rizika pri obavljanju ponavljajućih pokreta pri serviranju hrane i povećan rizik nije utvrđen. Instalirane su perilice, koje smanjuju potrebu za ručnim pranjem.	
1.2.1. ponavljajući pokreti sa i bez primjene sile	Vj/SŠ	S		
1.2.2. brzi rad				
1.2.3. dizanje i nošenje tereta				
1.2.4. guranje i vučenje tereta				
1.2.5. težak fizički rad				
1.2.6. ostali dinamički napori	MVj / SŠ	M		
2. PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI				
2.1. nepovoljan ritam rada			Dinamika poslova se mijenja tokom smjene. Razdoblje za posluživanje hrane je unaprijed utvrđeno i ostali poslove se planiraju u ostalom dijelu smjene.	
2.1.1. rad na normu				
2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom				
2.1.3. neujednačen ritam	MVj/MŠ	M		
2.2. poremećen bioritam				
2.2.2. noćni rad				

2.2.3. produljeni rad				
2.3. remećenje socijalnih potreba				
2.3.1. terenski rad				
2.3.2. rad na daljinu				
2.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra				
2.4.1. rukovođenje				
2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima				
2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja				
2.6. otežan prijam informacija				
2.6.1. zvučni signali i znakovi				
2.6.2. svjetlosni signali i znakovi				
2.6.3. buka				
2.6.4. nedovoljna osvijetljenost				
2.7. radni zahtjevi				
2.7.1. neodgovarajući kvantitativni zahtjevi				
2.7.2. premali utjecaj na rad				
2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada				
2.7.4. izolirani rad				
2.7.5. monotoni rad				
2.7.6 komunikacija s osobama				
2.8. maltretiranje				
2.8.1. mobing				
2.8.2. bulling				
2.9. burnout				
2.10. ostali psihofizički napori (*psihosocijalni rizici prema Prilogu V Pravilnika o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu (Narodne novine 73/21),*				
2.10.1. Sadržaj rada				
2.10.1.1. radna uloga i odgovornosti				
2.10.1.2. raznolikost posla i radnih zadataka				
2.10.1.3. mogućnost razvoja znanja, vještina i kapaciteta				
2.10.1.4. psihofiziološki				

zahtjevi posla				
2.10.2. stupanj kontrole				
2.10.3. mentalno opterećenje			Osigurana je primjerena oprema.	
2.10.3.1. razina koncentracije i pažnje potrebna za obavljanje radnih zadataka	Vj/MŠ	M		
2.10.3.2. čimbenici vezani uz donošenje odluka				
2.10.4. socijalna okolina i međuljudski odnosi				
2.10.4.1. društvena klima				
2.10.4.2. kvaliteta komunikacije				
2.10.4.3. interakcija sa strankama				
2.10.4.4. raspoloživost društvenih prostorija				
2.10.5. sustav upravljanja vremenom i raspodjela posla				
2.10.5.1. preveliko i premalo radno opterećenje				
2.10.5.2. raspored rada				
2.10.5.3. kvaliteta rasporeda (predvidljivost, prekidi i fragmentiranost rada)				
2.10.5.4. regulacija izostanka s radnog mjesta				
2.10.5.5. raspodjela rada				
2.10.6. profesionalna nesigurnost				
2.10.6.1. profesionalni razvoj				
2.10.6.2. mogućnost napredovanja na poslu				
2.10.6.3. vrsta ugovora (rad na određeno vrijeme i sl.)				
2.10.6.4. plaća				
2.10.6.5. nesigurnost posla				
2.10.7. poštovanje osobnog integriteta				
2.10.7.1. uznemiravanje na radnom mjestu (mobbing, bulling), netolerancija (rasna, spolna i sl.)				
2.10.7.2. izloženost nasilju na radnom mjestu				

2.10.8. ravnoteža profesionalnog i privatnog života				
2.10.9. uvjeti radne okoline	MVJ/MŠ	M	Osigurana je ventilacija i osobna zaštitna oprema.	
3. NAPORI VIDA				
4. NAPORI GOVORA				

3. PROCJENA RIZIKA

SREDNJI RIZIK - Primjena pravila zaštite na radu

4. OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

Osposobljavanje radnika na temelju procjene rizika i temelju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom.

Posebna oznaka programa osposobljavanja $POU_{01,}$ $K_{1pož,}$ $POU_{6,}$ POS_{28}

Zdravstveni pregled jedanput godišnje.

5. UPOTREBA SREDSTAVA OSOBNE ZAŠTITE

Hlače/suknja bijele
Bluza bijela
Radna kapa, marama bijela
Majica bijela
Radne cipele otporne na vlagu
Gumene rukavice, rukavice za jednokratnu upotrebu
Zaštitna maska za jednokratnu upotrebu

6. RADNO MJESTO SA POSEBNIM UVJETIMA RADA

Nije utvrđeno

1. NAZIV POSLOVA - RADNIH ZADATAKA – Spremačica-servirka				
2. OPIS POSLOVA - prema ugovoru o radu				
II. Analiza i procjena				
Utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora	***Procjena rizika***		***Preventivne mjere za smanjenje rizika***	
	Vjerojatnost/ posljedica	***utvrđen rizik***	***Provode se***	***potrebno provesti***
I. OPASNOSTI:				
1. MEHANIČKE OPASNOSTI			Provodi se osposobljavanje za rad na siguran način. Za smanjenje posljedica osposobljeni su radnici za pružanje prve pomoći i osigurana oprema. Za poslove čišćenja je osigurana primjerena oprema. Osigurana je osobna zaštitna oprema.	
1.1. alati				
1.1.1. ručni	Vj/SŠ	S		
1.1.2. mehanizirani	Vj/SŠ	S		
1.2. strojevi i oprema				
1.3. sredstva za horizontalni prijenos				
1.3.1. prijevozna vozila: automobili, kamioni i dr.				
1.3.2. prijenosna sredstva: viličari				
1.3.3. samohodni strojevi: bageri, buldožeri i dr.				
1.4. sredstva za vertikalni prijenos				
1.4.1. dizalice				
1.4.2. transporteri				
1.5. rukovanje predmetima	Vj/MŠ	M		
1.6. ostale mehaničke opasnosti				
2. OPASNOSTI OD PADOVA			Podovi su primjereni za lako čišćenje i održavanje. Koristi se standardna oprema i sredstva za čišćenje i izbjegava kretanje po mokrim površinama. Za poslove koji se obavljaju s uzdignute površine (pranje prozora i sl.) koristi se primjerena oprema. Osigurana je osobna zaštitna oprema.	
2.1. pad radnika i drugih osoba				
2.1.1. na istoj razini	Vj/SŠ	S		
2.1.3. s visine 2.1.2. u dubinu	Vj/SŠ	S		
2.1.4. s visine iznad 3 metra				
2.2. pad predmeta				
3. ELEKTRIČNA STRUJA			Poštuju se sigurni postupci pri rukovanju el. opremom. Koristi se električna oprema sa zaštitom od el. udara. Električne instalacije su ispitane	Ispitivanja provoditi periodično.
3.1. otvoreni električni krug				
3.2. ostale električne opasnosti	MVj/SŠ	M		
4. POŽAR I EKSPLOZIJA			Osigurana je oprema za gašenje požara. Radnici su osposobljeni iz područja zaštite od požara, upoznati s planom evakuacije. Vježbe evakuacije su održane.	vježbe evakuacije provoditi jednom u dvije godine. Opremu ispitivati u propisanim rokovima.
4.1. eksplozivne tvari				
4.2. zapaljive tvari	MVj/SŠ	M		
5. TERMIČKE OPASNOSTI				

5.1. vruće tvari				
5.2. hladne tvari				
II. ŠTETNOSTI:				
1. KEMIJSKE ŠTETNOSTI				
1.1. otrovi			Koriste standardna sredstva za čišćenje, razrijeđena, uz poštivanje uputa za primjenu i korištenje osobne zaštitne opreme. Osobna zaštitna oprema je osigurana.	
1.1.1. metali				
1.1.2. nemetali				
1.1.3. organski spojevi	Vj/SŠ	S		
1.2. korozivi				
1.2.1. kiseline				
1.2.2. lužine				
1.2.3. drugi korozivi	Vj/SŠ	S		
1.3. nadražljivci				
1.3.1. lako topivi u vodi				
1.3.2. slabo topivi u vodi				
1.3.3. odmašćivači	Vj/SŠ	S		
1.3.4. drugi nadražljivci				
1.4. zagušljivci				
1.4.1. inertni				
1.4.2. kemijski				
1.5. senzibilizatori				
1.5.1. organske prašine biljnog porijekla				
1.5.2. organske prašine životinjskog porijekla				
1.5.3. kemijski spojevi alergogenog potencijala				
1.5.4. termofilne aktinomicete				
1.5.5. ostali senzibilizatori				
1.6. fibrogeni				
1.6.1. azbest				
1.6.2. silicijev dioksid				
1.6.3. ostali fibrogeni				
1.7. mutageni				
1.8. karcinogeni				
1.9. teratogeni				
2. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI				
2.1. zarazni materijal	Vj/SŠ	S	Provode se higijenske mjere. Koristi se osobna zaštitna oprema - osigurana u	
2.2. zaraženi ljudi	MVj/SŠ	M		

2.3. zaražene životinje 2.4. opasne biljke			dovoljnim količinama i kvaliteti i poštuju sanitarne mjere.	
2.5. opasne životinje				
3. FIZIKALNE ŠTETNOSTI				
3.1. buka			Poslovi se izmjenjuju. Oprema za čišćenje je prihvatljivih razina buke. Ugrađeni ventilacijski sustavi u kuhinji su izvori buke. Mjerenjima nisu utvrđene razine iznad upozoravajućih vrijednosti.	Mjerenja provoditi periodično
3.1.1. kontinuirana buka 3.1.2. diskontinuirana buka	MVj/MŠ	M		
3.1.3. impulsna buka				
3.1.4. ometajuća				
3.2. vibracije				
3.2.1. vibracije koje se prenose na ruke				
3.2.2. vibracije koje se prenose na cijelo tijelo				
3.2.3. potresanja				
3.3. promijenjeni tlak				
3.3.1. povišeni tlak				
3.3.2. sniženi tlak				
3.3.3. promjene tlaka				
3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti			Poslovi se izmjenjuju. Osigurana je primjerena radna oprema. Poslovi kuhanja i pranja su u izvori topline i vlage. Osigurano je grijanje s regulacijom i klimatizacija prostora. Izvedena je ventilacija prostora. Usklađenost mikroklimatskih parametara s propisanim i preporučenim vrijednostima, utvrđena je mjerenjem. Radnicima je osigurana primjerena zaštitna odjeća.	Kada se koriste uređaji za klimatizaciju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne bi trebala biti veća od 7°C, uz relativnu vlažnost od 40% do 60%. Mjerenja radnog okoliša provoditi periodično.
3.4.1. rad na otvorenom				
3.4.2. vrući okoliš 3.4.3. visoka vlažnost	MVj/MŠ	M		
3.4.4. pojačano strujanje zraka	MVj/MŠ	M		
3.4.5. hladan okoliš				
3.4.6. česte promjene temperature	MVj/MŠ	M		
3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije	MVj/MŠ	M		
3.5. ionizirajuće zračenje				
3.5.1. rendgensko zračenje				
3.5.2. otvoreni radioaktivni elementi				
3.5.3. zatvoreni radioaktivni elementi				
3.6. neionizirajuće zračenje				
3.6.1. UV zračenje (A, B, C)				
3.6.2. toplinsko zračenje				
3.6.3. mikrovalno zračenje				
3.6.4. lasersko zračenje				

3.6.5. elektromagnetsko polje vrlo niskih frekvencija				
3.7. osvijetljenost			U radnim prostorima osigurana je propisana osvijetljenost, utvrđena mjerenjem.	Mjerenja vršiti periodično.
3.7.1. nedovoljna osvijetljenost	MVj/MŠ	M		
3.7.2. blještanje				
3.8. ostale fizikalne štetnosti				
III. NAPORI:				
1. STATODINAMIČKI NAPORI				
1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu			Poslovi se izmjenjuju i položaj tijela spontano mijenja. Za prevenciju štetnog utjecaja statičkog napora radnicima su omogućeni kraći odmori tokom rada. Osigurana je primjerena radna oprema. Osigurana je primjerena radna oprema – radni stolovi su primjerene visine koja sprečava saginjanje radnika.	
1.1.1. stalno sjedenje				
1.1.2. stalno stajanje	Vj/SŠ	S		
1.1.3. pognut položaj tijela	Vj/MŠ	M		
1.1.4. čučanje, klečanje				
1.1.5. rad u skučenom prostoru				
1.1.6. ruke iznad glave				
1.1.7. ostali statički napori				
1.2. dinamički: fizički rad			Poslovi se tokom radne smjene izmjenjuju, poslovi serviranja izmjenjuju se s poslovima čišćenja. Procjenom pri obavljanju ponavljajućih pokreta nije utvrđen rizik za zdravlje zbog fizičkog rada.	
1.2.1. ponavljajući pokreti sa i bez primjene sile	VVj/SŠ	M		
1.2.2. brzi rad				
1.2.3. dizanje i nošenje tereta				
1.2.4. guranje i vučenje tereta				
1.2.5. težak fizički rad				
1.2.6. ostali dinamički napori				
2. PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI				
2.1. nepovoljan ritam rada				
2.1.1. rad na normu				
2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom				
2.1.3. neujednačen ritam				
2.2. poremećen bioritam				
2.2.2. noćni rad				
2.2.3. produljeni rad				
2.3. remećenje socijalnih potreba				
2.3.1. terenski rad				
2.3.2. rad na daljinu				
2.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra				
2.4.1. rukovođenje				

2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima				
2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja				
2.6. otežan prijam informacija				
2.6.1. zvučni signali i znakovi				
2.6.2. svjetlosni signali i znakovi				
2.6.3. buka				
2.6.4. nedovoljna osvijetljenost				
2.7. radni zahtjevi				
2.7.1. neodgovarajući kvantitativni zahtjevi				
2.7.2. premali utjecaj na rad				
2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada				
2.7.4. izolirani rad				
2.7.5. monotoni rad				
2.7.6. komunikacija s osobama				
2.8. maltretiranje				
2.8.1. mobing				
2.8.2. bulling				
2.9. burnout				
2.10. ostali psihofizički napori (*psihosocijalni rizici prema Prilogu V Pravilnika o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu (Narodne novine 73/21),*				
2.10.1. Sadržaj rada				
2.10.1.1. radna uloga i odgovornosti				
2.10.1.2. raznolikost posla i radnih zadataka				
2.10.1.3. mogućnost razvoja znanja, vještina i kapaciteta				
2.10.1.4. psihofiziološki zahtjevi posla (potrebne kompetencije i sposobnosti)				
2.10.2. stupanj kontrole na poslu				
2.10.3. mentalno opterećenje				
2.10.3.1. razina koncentracije i pažnje potrebna za obavljanje radnih zadataka				
2.10.3.2. čimbenici vezani uz				

donošenje odluka				
2.10.4. socijalna okolina i međuljudski odnosi				
2.10.4.1. društvena klima				
2.10.4.2. kvaliteta komunikacije				
2.10.4.3. interakcija sa strankama				
2.10.4.4. raspoloživost društvenih prostorija (restoran)				
2.10.5. sustav upravljanja vremenom i raspodjela posla				
2.10.5.1. preveliko i premalo radno opterećenje				
2.10.5.2. raspored rada				
2.10.5.3. kvaliteta rasporeda (predvidljivost, prekidi i fragmentiranost rada)				
2.10.5.4. regulacija izostanka s radnog mjesta				
2.10.5.5. raspodjela rada				
2.10.6. profesionalna nesigurnost				
2.10.6.1. profesionalni razvoj				
2.10.6.2. mogućnost napredovanja na poslu				
2.10.6.3. vrsta ugovora (rad na određeno vrijeme i sl.)				
2.10.6.4. plaća				
2.10.6.5. nesigurnost posla				
2.10.7. poštovanje osobnog integriteta				
2.10.7.1. uznemiravanje na radnom mjestu (mobbing, bulling), netolerancija (rasna, spolna i sl.)				
2.10.7.2. izloženost nasilju na radnom mjestu				
2.10.8. ravnoteža profesionalnog i privatnog života				
2.10.9. uvjeti radne okoline	MVj/MŠ	M	Osigurana je osobna zaštitna oprema.	
3. NAPORI VIDA				
4. NAPORI GOVORA				

3. PROCJENA RIZIKA

SREDNJI RIZIK - Primjena pravila zaštite na radu

4. OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

Osposobljavanje radnika na temelju procjene rizika i temelju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom.

Posebna oznaka programa osposobljavanja $POU_{01,}$ $K_{1pož,}$ $U_{9Č\ i}$ POS_{28}

Zdravstveni pregled jedanput godišnje.

5. UPOTREBA SREDSTAVA OSOBNE ZAŠTITE

Radna kuta
Radna kapa ili marama
Obuća otporna na vlagu EN 20347
Gumene rukavice
Rukavice za jednokratnu upotrebu
Zaštitna maska

6. RADNO MJESTO SA POSEBNIM UVJETIMA RADA

Nije utvrđeno

1. NAZIV POSLOVA - RADNIH ZADATAKA – Pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju				
II. Analiza i procjena				
Utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora	***Procjena rizika***		***Preventivne mjere za smanjenje rizika***	
	Vjerojatnost/ posljedica	***utvrđen rizik***	***Provode se***	***potrebno provesti***
I. OPASNOSTI:				
1. MEHANIČKE OPASNOSTI			Provodi se osposobljavanje za rad na siguran način. Koristi se ispravna i primjerena didaktička i druga oprema. Osigurano je dovoljno prostora za sigurno obavljanje kretnji tokom rada. Osposobljeni su radnici za pružanje prve pomoći i osigurana je propisana oprema.	
1.1. alati				
1.1.1. ručni	MVj/MŠ	M		
1.1.2. mehanizirani				
1.2. strojevi i oprema				
1.3. sredstva za horizontalni prijenos				
1.3.1. prijevozna vozila: automobili, kamioni i dr.				
1.3.2. prijenosna sredstva: viličari				
1.3.3. samohodni strojevi: bageri, buldožeri i dr.				
1.4. sredstva za vertikalni prijenos				
1.4.1. dizalice				
1.4.2. transporteri				
1.5. rukovanje predmetima	MVj/SŠ	M		
1.6. ostale mehaničke opasnosti	MVj/SŠ	M		
2. OPASNOSTI OD PADOVA			Površine za rad i kretanje su neoštećene, prohodne i nezakrčene, redovito se čiste. Poštuju se sigurnosne oznake pri kretanju.	
2.1. pad radnika i drugih osoba				
2.1.1. na istoj razini	MVj/SŠ	M		
2.1.3. s visine 2.1.2. u dubinu				
2.1.4. s visine iznad 3 metra				
2.2. pad predmeta				
3. ELEKTRIČNA STRUJA			Poštuju se sigurni postupci pri rukovanju el. opremom. Koristi se električna oprema sa zaštitom od el. udara. Električne instalacije su ispitane i ispravne.	Ispitivanja provoditi periodično.
3.1. otvoreni električni krug				
3.2. ostale električne opasnosti	MVj/SŠ	M		
4. POŽAR I EKSPLOZIJA			Osigurana je oprema za gašenje požara. Radnici su osposobljeni iz područja zaštite od požara, upoznati s planom evakuacije.	vježbe evakuacije provoditi jednom u dvije godine. Opremu ispitivati u propisanim rokovima.
4.1. eksplozivne tvari				
4.2. zapaljive tvari	MVj/SŠ	M		

5. TERMIČKE OPASNOSTI				
5.1. vruće tvari				
5.2. hladne tvari				
II. ŠTETNOSTI:				
1. KEMIJSKE ŠTETNOSTI				
1.1. otrovi				
1.1.1. metali				
1.1.2. nemetali				
1.1.3. organski spojevi				
1.2. korozivi				
1.2.1. kiseline				
1.2.2. lužine				
1.2.3. drugi korozivi				
1.3. nadražljivci				
1.3.1. lako topivi u vodi				
1.3.2. slabo topivi u vodi				
1.3.3. odmašćivači				
1.3.4. drugi nadražljivci				
1.4. zagušljivci				
1.4.1. inertni				
1.4.2. kemijski				
1.5. senzibilizatori				
1.5.1. organske prašine biljnog porijekla				
1.5.2. organske prašine životinjskog porijekla				
1.5.3. kemijski spojevi alergogenog potencijala				
1.5.4. termofilne aktinomicete				
1.5.5. ostali senzibilizatori				
1.6. fibrogeni				
1.6.1. azbest				
1.6.2. silicijev dioksid				
1.6.3. ostali fibrogeni				
1.7. mutageni				
1.8. karcinogeni				
1.9. teratogeni				
2. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI				
2.1. zarazni materijal	MVj/SŠ	M	Prostori se redovito čiste, provode se higijenske sanitarne	
2.2. zaraženi ljudi	MVj/SŠ	M		

2.3. zaražene životinje 2.4. opasne biljke 2.5. opasne životinje			mjere prema propisima. Radnicima je preporučeno cijepljenje po potrebi (gripa, vodene kozice, ospice, rubela, hripavac)	
3. FIZIKALNE ŠTETNOSTI				
3.1. buka			Aktivnost se tokom dana izmjenjuju i bučnije aktivnosti prekidaju tihima.	
3.1.1. kontinuirana buka				
3.1.2. diskontinuirana buka				
3.1.3. impulsna buka				
3.1.4. ometajuća	Vj/MŠ	M		
3.2. vibracije				
3.2.1. vibracije koje se prenose na ruke				
3.2.2. vibracije koje se prenose na cijelo tijelo				
3.2.3. potresanja				
3.3. promijenjeni tlak				
3.3.1. povišeni tlak				
3.3.2. sniženi tlak				
3.3.3. promjene tlaka				
3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti			Osigurano je grijanje s regulacijom i klimatizacija prostora. Usklađenost mikroklimatskih parametara s propisanim i preporučenim vrijednostima, utvrđena je mjerenjem. Radnicima je osigurana primjerena radna odjeća. Aktivnosti na otvorenom obavljaju se samo u povoljnim meteorološkim uvjetima.	Mjerenja provoditi periodično. Kada se koriste uređaji za klimatizaciju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne bi trebala biti veća od 7°C, uz relativnu vlažnost od 40% do 60%.
3.4.1. rad na otvorenom	MVj/MŠ	M		
3.4.2. vrući okoliš				
3.4.3. visoka vlažnost				
3.4.4. pojačano strujanje zraka				
3.4.5. hladan okoliš				
3.4.6. česte promjene temperature				
3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije	Vj/MŠ	M		
3.5. ionizirajuće zračenje				
3.5.1. rendgensko zračenje				
3.5.2. otvoreni radioaktivni elementi				
3.5.3. zatvoreni radioaktivni elementi				
3.6. neionizirajuće zračenje				
3.6.1. UV zračenje (A, B, C)				

3.6.2. toplinsko zračenje 3.6.3. mikrovalno zračenje				
3.6.4. lasersko zračenje 3.6.5. elektromagnetsko polje vrlo niskih frekvencija				
3.7. osvijetljenost			U radnim prostorima osigurana je propisana osvijetljenost, mjerenja su izvršena.	Mjerenja vršiti periodično.
3.7.1. nedovoljna osvijetljenost				
3.7.2. blještanje				
3.8. ostale fizikalne štetnosti				
III. NAPORI:				
1. STATODINAMIČKI NAPORI				
1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu			Poslovi koji se obavljaju stajanjem se izmjenjuju sa poslovima u sjedećem položaju. Radnik pretežno sam određuje način i dinamiku obavljanja poslova.	
1.1.1. stalno sjedenje				
1.1.2. stalno stajanje				
1.1.3. pognut položaj tijela				
1.1.4. čučanje, klečanje				
1.1.5. rad u skučenom prostoru				
1.1.6. ruke iznad glave				
1.1.7. ostali statički napori	Vj/MŠ	M		
1.2. dinamički: fizički rad			Poslovi se obavljaju u jasličkim skupinama. Pri raspoređivanju radnika na poslove vodi se računa o dobi, spolu i izdržljivosti radnika. Izvršena je ocjena opterećenosti radnika pri podizanju djece i utvrđen mogući rizik za osjetljive radnike. Rizik za zdrave radnike nije utvrđen.	Procjenom opterećenosti pri podizanju djece utvrđen je povećani rizik za osjetljive skupine radnika (osobe starije od 40 ili mlađe od 21 godine, radnici koji su tek započeli s radom (neiskusni radnici) ili osobe koje boluju od neke bolesti). Za navedene skupine radnika preporuka je organizacijskim mjerama smanjiti opterećenje po potrebi.
1.2.1. ponavljajući pokreti sa i bez primjene sile				
1.2.2. brzi rad				
1.2.3. dizanje i nošenje tereta	MVj/SŠ	M		
1.2.4. guranje i vučenje tereta				
1.2.5. težak fizički rad				
1.2.6. ostali dinamički napori	Vj/MŠ	M		
2. PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI				
2.1. nepovoljan ritam rada			Stručne poslove obavljaju odgojitelji. Radnici za njegu su	
2.1.1. rad na normu				
2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom	MVj/SŠ	M		

2.1.3. neujednačen ritam			upoznati s pravilnim postupanjem s djecom.	
2.2. poremećen bioritam				
2.2.2. noćni rad				
2.2.3. produljeni rad				
2.3. remećenje socijalnih potreba				
2.3.1. terenski rad				
2.3.2. rad na daljinu				
2.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra				
2.4.1. rukovođenje				
2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima				
2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja				
2.6. otežan prijam informacija			Po potrebi se primjenjuju pedagoške i druge mjere ili se djeci nude manje bučne aktivnosti.	
2.6.1. zvučni signali i znakovi				
2.6.2. svjetlosni signali i znakovi				
2.6.3. buka	MVj/MŠ	M		
2.6.4. nedovoljna osvijetljenost				
2.7. radni zahtjevi			Stručne poslove obavljaju odgojitelji. Radnici za njegu su upoznati s pravilnim postupanjem s djecom.	
2.7.1. neodgovarajući kvantitativni zahtjevi				
2.7.2. premali utjecaj na rad				
2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada				
2.7.4. izolirani rad				
2.7.5. monotoni rad				
2.7.6. komunikacija s osobama	Vj/MŠ	M		
2.8. maltretiranje				
2.8.1. mobing				
2.8.2. bulling				
2.9. burnout				
2.10. ostali psihofizički napori (*psihosocijalni rizici prema Prilogu V Pravilnika o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu (Narodne novine 73/21),*				
2.10.1. Sadržaj rada				
2.10.1.1. radna uloga i odgovornosti				
2.10.1.2. raznolikost posla				

i radnih zadataka				
2.10.1.3. mogućnost razvoja znanja, vještina i kapaciteta				
2.10.1.4. psihofiziološki zahtjevi posla (potrebne kompetencije i sposobnosti)				
2.10.2. stupanj kontrole na poslu				
2.10.3. mentalno opterećenje				
2.10.3.1. razina koncentracije i pažnje potrebna za obavljanje radnih zadataka	MVj/MŠ	M	Osigurana je primjerena radna oprema i didaktička pomagala. Stručne poslove obavljaju odgojitelji.	
2.10.3.2. čimbenici vezani uz donošenje odluka				
2.10.4. socijalna okolina i međuljudski odnosi				
2.10.4.1. društvena klima				
2.10.4.2. kvaliteta komunikacije				
2.10.4.3. interakcija sa strankama				
2.10.4.4. raspoloživost društvenih prostorija (restoran)				
2.10.5. sustav upravljanja vremenom i raspodjela posla				
2.10.5.1. preveliko i premalo radno opterećenje				
2.10.5.2. raspored rada				
2.10.5.3. kvaliteta rasporeda (predvidljivost, prekidi i fragmentiranost rada)				
2.10.5.4. regulacija izostanka s radnog mjesta				
2.10.5.5. raspodjela rada				
2.10.6. profesionalna nesigurnost				
2.10.6.1. profesionalni razvoj				
2.10.6.2. mogućnost napredovanja na poslu				
2.10.6.3. vrsta ugovora (rad na određeno vrijeme i sl.)				

2.10.6.4. plaća				
2.10.6.5. nesigurnost posla				
2.10.7. poštovanje osobnog integriteta				
2.10.7.1. uznemiravanje na radnom mjestu (mobbing, bulling), netolerancija (rasna, spolna i sl.)				
2.10.7.2. izloženost nasilju na radnom mjestu				
2.10.8. ravnoteža profesionalnog i privatnog života				
2.10.9. uvjeti radne okoline				
3. NAPORI VIDA				
4. NAPORI GOVORA				

3. PROCJENA RIZIKA

SREDNJI RIZIK - Primjena pravila zaštite na radu

4. OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

Osposobljavanje radnika na temelju procjene rizika i temelju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom.

Posebna oznaka programa osposobljavanja $POU_{01,}\ K_{1pož}\ POS_2$

5. UPOTREBA SREDSTAVA OSOBNE ZAŠTITE

Zaštitne anatomske cipele ili klompe HRN HRN EN 347
Radna kuta
Rukavice za jednokratnu upotrebu
Zaštitna maska medicinska

6. RADNO MJESTO SA POSEBNIM UVJETIMA RADA

Nije utvrđeno

PRILOG BROJ 7:

Posebni programi

Posebni programi izrađuju se za ovlaštenike i povjerenike radnika za zaštitu na radu prema posebno propisanim zahtjevima Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (NN 142/21.).

UVODNE NAPOMENE

Program osposobljavanja ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu naveden je u prilogu Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i usavršavanju te polaganju stručnog ispita (N.N., br. 142/21) i čini njegov sastavni dio (PRILOG 1.): *PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA POSLODAVCA ODNOSNO NJEGOVOG OVLAŠTENIKA I POVJERENIKA RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU*

1. *Osnovni pojmovi iz zaštite na radu.*
2. *Procjena rizika.*
3. *Osposobljavanje iz zaštite na radu.*
4. *Obveze i prava poslodavaca, radnika i ovlaštenika radnika za zaštitu na radu.*
5. *Poslovi zaštite na radu.*
6. *Posebni propisi ovisno o djelatnosti poslodavca.*
7. *Posljedice neprovođenja zaštite na radu za poslodavca.*

Trajanje osposobljavanja prema Programu osposobljavanja poslodavca odnosno njegovog ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu iznosi najmanje 7 školskih sati.

Osposobljavanje se sukladno Pravilniku o osposobljavanju iz zaštite na radu i usavršavanju te polaganju stručnog ispita (N.N., br. 142/21) provodi teoretski i o njemu se vodi zapisnik (Obrazac ZOOP).

Poslodavac, neposredni ovlaštenik i povjerenik radnika je obvezan svakih pet godina obnavljati osposobljavanje.

Poslodavac je obvezan omogućiti ovlašteniku i povjereniku radnika, stručna usavršavanja koja provode središnja tijela državne uprave nadležna za zaštitu na radu.

1. OSNOVNI POJMOVI IZ ZAŠTITE NA RADU

1)Biološke štetnosti su biološki agensi, odnosno mikroorganizmi, uključujući i genetski modificirane, stanične kulture i endoparaziti čovječjeg i životinjskog porijekla, koji mogu uzrokovati zarazu, alergiju ili trovanje, a koji se koriste u radu ili su prisutni u radnom okolišu
2)Druga osoba je osoba koja se po bilo kojoj osnovi rada nalazi na mjestu rada (poslovni suradnik, davatelj usluga i dr.)
3)Eksplozivna atmosfera je smjesa zraka sa zapaljivim plinom ili parom ili maglicom ili prašinom pri atmosferskim uvjetima, u kojoj se nakon početnog paljenja, proces gorenja prenosi na cijelu smjesu, zbog čega predstavlja mogući izvor eksplozije ili požara na mjestu rada te može dovesti do ozljeđivanja radnika i drugih osoba
4)Izdvojeno mjesto rada je mjesto rada u kojemu radnik ugovoreni posao obavlja kod kuće ili u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca
5)Mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom
6)Napori su statodinamički, psihofiziološki napori, napori vida i napori govora, koji mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika koji su im izloženi
7)Nezgoda je neočekivani i neželjeni događaj na radu ili u vezi s radom koji nije uzrokovao ozljeđivanje radnika, ali bi ga pri minimalno izmijenjenim subjektivnim, odnosno objektivnim okolnostima, u ponovljenom slučaju mogao uzrokovati
8)Opasne kemikalije su tvari, smjese i pripravci u skladu s posebnim propisom
9)Opasnosti su svi uvjeti na radu i u vezi s radom, koji mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika
10)Osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično)
11)Ovlaštenik je radnik kojemu je poslodavac, neovisno o drugim ugovorenim poslovima, dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu
12)Ovlaštena osoba je pravna ili fizička osoba koju je ministarstvo nadležno za rad ovlastilo za obavljanje poslova zaštite na radu
13)Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi, ili mu može

pristupiti, odnosno drugi prostor koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad
14)Poslodavac je fizička ili pravna osoba za koju radnik, odnosno osoba na radu obavlja poslove
15)Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi pri čijem obavljanju radnik koji radi na tim poslovima mora, osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob, stručnu osposobljenost, zdravstveno stanje, odnosno psihičku sposobnost
16)Povjerenik radnika za zaštitu na radu je radnik koji je u skladu s ovim Zakonom izabran da zastupa interese radnika na području zaštite na radu
17)Prevencija je planirana, odnosno poduzeta mjera u svakom radnom postupku kod poslodavca, s ciljem sprječavanja ili smanjenja rizika na radu
18)Radilište je privremeno ili pokretno mjesto rada, kao što je gradilište, šumarsko radilište, mjesto gradnje broda te mjesta na kojima se obavljaju privremeni radovi na održavanju, rušenju i popravcima, poljoprivredni radovi i radovi na istraživanju i iskorištavanju mineralnih sirovina
19)Radna oprema su strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini
20)Radni okoliš čine fizikalni, kemijski i biološki čimbenici na mjestu rada i u njegovom okruženju
21)Radnica koja doji dijete je radnica majka djeteta u dobi do navršene prve godine života djeteta koje doji, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku najkasnije 30 dana prije povratka na rad
22)Radnica koja je nedavno rodila, je radnica kojoj od poroda nije prošlo više od šest mjeseci, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku
23)Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca
24)Rizik je umnožak vjerojatnosti nastanka opasnog ili štetnog događaja i štetnosti toga događaja, odnosno njegove posljedice
25)Specijalist medicine rada je specijalist izabran od strane poslodavca u skladu s propisima o specifičnoj zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju
26)Sredstva rada su građevine namijenjene za rad s pripadajućim instalacijama, uređajima i opremom, prometna sredstva i radna oprema
27)Stres na radu su zdravstvene i psihičke promjene koje su posljedica akumulirajućeg utjecaja stresora na radu kroz dulje vrijeme, a očituju se kao fiziološke, emocionalne i kognitivne reakcije te kao promjene ponašanja radnika
28)Stručnjak zaštite na radu je radnik kojeg je poslodavac odredio za obavljanje poslova zaštite na radu i koji ispunjava propisane uvjete za obavljanje tih poslova
29)Štetnosti su kemijske, biološke i fizikalne štetnosti, koje mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika i drugih osoba koje su im izložene
30)Trudna radnica je radnica koja je o trudnoći obavijestila poslodavca u pisanom obliku
31)Zaštita na radu je sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.

2. PROCJENA RIZIKA

Poslodavac je obvezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.
Poslodavac je obvezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada.
Poslodavac je obvezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.
Propusti učinjeni u postupku procjene rizika (npr. propust uočiti vjerojatnost nastanka opasnog ili štetnog događaja na radu ili u vezi s radom, pogrešna procjena štetnosti događaja, odnosno podcjenjivanje njegove štetne posljedice i sl.) ne oslobađaju poslodavca obveza i odgovornosti u vezi sa zaštitom na radu.
Poslodavac je obvezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika na način propisan ovim Zakonom.

3. OSPOSOBLJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU

Poslodavac je obvezan, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, i to:

1. prije početka rada
2. kod promjena u radnom postupku
3. kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
4. kod uvođenja nove tehnologije
5. kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada

6. kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.

Poslodavac je obvezan osposobljavanje radnika, ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu provoditi tijekom radnog vremena o svom trošku.
Poslodavac ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radniku koji prethodno nije osposobljen za rad na siguran način.
Radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način poslodavac je obvezan osigurati rad pod neposrednim nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, ali ne dulje od 60 dana.
Zapisnik o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način sastavljaju i potpisuju poslodavac ili neposredni ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik i stručnjak zaštite na radu.

4. OBVEZE I PRAVA POSLODAVACA, RADNIKA I OVLAŠTENIKA RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU

Poslodavac, odnosno njegov ovlaštenik moraju biti osposobljeni i moraju se stručno usavršavati iz područja zaštite na radu, u skladu s procjenom rizika.

Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu radnika u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim postupcima.

Poslodavac u skladu s općim propisom o radu, pravilnikom ili drugim aktom utvrđuje organizaciju provedbe zaštite na radu te prava, obveze i odgovornosti njegovih ovlaštenika i radnika, ako ta pitanja nisu uređena ovim Zakonom i propisima donesenima na temelju njega, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili ugovorom o radu.

Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu, neovisno o tome je li u tu svrhu zaposlio jednog ili više stručnjaka zaštite na radu ili je obavljanje poslova zaštite na radu ugovorio s osobom ovlaštenom za obavljanje tih poslova.

Prenošenje ovlaštenja za provođenje zaštite na radu ne oslobađa poslodavca odgovornosti.
Poslodavac koji zaštitu na radu provodi djelovanjem ovlaštenika obvezan je ovlastiti ovlaštenika, osobito za to da:
- radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način ne dopusti rad bez nadzora osposobljenog radnika
- radniku za kojeg nije na propisani način utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, ne dopusti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, odnosno da radniku koji više ne ispunjava tražene uvjete zabrani da nastavi obavljati poslove s posebnim uvjetima rada
- posebno osjetljivim skupinama radnika ne dozvoli da obavljaju poslove koji bi mogli na njih štetno utjecati
- isključi iz uporabe radnu opremu koja nije ispravna, odnosno sigurna, kao i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika
- u suradnji sa stručnjakom za zaštitu na radu osigura evidentiranje svake nezgode i ozljede na radu te svakog slučaja postupanja radnika u skladu s odredbom članka 69. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona
- nadzire da radnici rade u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama poslodavca, odnosno proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme, opasnih kemikalija i bioloških štetnosti te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu
- radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno podstavku 6. ovoga stavka
- osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje, za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu
- osigura da se u vrijeme rada ne piju alkoholna pića te da se ne uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti i da ih udalji s mjesta rada.

Poslodavac je obvezan ovlašteniku osigurati uvjete za rad te ga ne smije staviti u nepovoljniji položaj zbog poduzimanja aktivnosti u skladu s pravilima zaštite na radu te postupanja po pravilima struke i danim ovlaštenjima poslodavca.

Poslodavac je obvezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika
Radnici, stručnjaci zaštite na radu, povjerenici radnika za zaštitu na radu i ovlaštene osobe obvezni su surađivati u provođenju zaštite na radu.

Ozljeda na radu i profesionalna bolest koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca smatra se da potječe od rada i poslodavac za nju odgovara po načelu objektivne odgovornosti.

Poslodavac može biti oslobođen odgovornosti ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe, na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Poslodavac je obvezan obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu u skladu sa Zakonom i općim propisima o radu.
Poslodavac je obvezan obavijestiti radnike, povjerenika radnika za zaštitu na radu, stručnjaka zaštite na radu, ovlaštenu osobu ako je s njom ugovorio obavljanje poslova zaštite na radu, i druge osobe o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, a osobito o:

1. rizicima vezanim za mjesto rada i narav ili vrstu poslova, o mogućem oštećenju zdravlja te o zaštitnim i preventivnim mjerama i aktivnostima u svakom radnom postupku
2. mjerama pružanja prve pomoći, zaštite od požara, zaštite i spašavanja radnika te o radnicima koji ih provode.

Poslodavac je obvezan pisanim uputama osigurati provedbu radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu te je obvezan dati radnicima upute
Poslodavac je obvezan istaknuti na mjestima rada pisane upute o radnom okolišu, sredstvima rada, opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, opasnostima na radu, izvorima fizikalnih štetnosti i drugim rizicima na radu i u vezi s radom, u skladu s procjenom rizika.

Poslodavac je obvezan osigurati da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu čija obvezna uporaba proizlazi iz procjene rizika.

Poslodavac je obvezan stručnjaku zaštite na radu, ovlašteniku i povjereniku radnika za zaštitu na radu učiniti dostupnom odgovarajuću dokumentaciju, a osobito:

1. procjenu rizika i popis mjera koje se provode u svrhu uklanjanja ili smanjenja procijenjenih rizika
2. evidencije i isprave, koje je obvezan voditi i čuvati u skladu s odredbama članka 61. stavka 1. ovoga Zakona
3. upravne mjere koje je naredio nadležni inspektor.

Poslodavac koji nema obvezu osnivanja odbora za zaštitu na radu i kod kojega je utemeljeno radničko vijeće ili djeluje sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća, obvezan je najmanje svakih tri mjeseca pisanim putem izvijestiti povjerenike radnika za zaštitu na radu o stanju zaštite na radu i planiranim aktivnostima u sljedećem izvještajnom razdoblju.

Poslodavac koji nema obvezu osnivanja odbora za zaštitu na radu i kod kojeg nije utemeljeno radničko vijeće ili ne djeluje sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća, obvezan je najmanje svakih šest mjeseci pisanim putem izvijestiti povjerenike radnika za zaštitu na radu o stanju zaštite na radu i planiranim aktivnostima u narednom izvještajnom razdoblju.

U slučaju svake smrtne ili teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti i nalaza nadležnog inspektora kojim je utvrđen nedostatak u provedbi zaštite na radu, poslodavac je obvezan o nastanku događaja odmah izvijestiti povjerenika radnika za zaštitu na radu.
U slučaju svake smrtne ili teške ozljede na radu, poslodavac je obvezan pozvati na očevid na mjestima rada povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Poslodavac je obvezan pravodobno dati radniku upute o postupanju u slučaju nastanka neposrednog rizika za život i zdravlje, kojemu je, ili bi mogao biti izložen, kao i o mogućim mjerama koje je u tom slučaju potrebno poduzeti radi sprječavanja ili smanjivanja rizika.

Poslodavac je obvezan, unaprijed i pravodobno, savjetovati se s povjerenikom radnika za zaštitu na radu o:

1. zapošljavanju stručnjaka zaštite na radu i poslovima koje će obavljati
2. povjeravanju provođenja zaštite na radu ovlaštenoj osobi i poslovima koje će obavljati
3. izradi procjene rizika te izmjenama, odnosno dopunama procjene rizika
4. izboru radnika za pružanje prve pomoći i radnika za provođenje mjera zaštite od požara, evakuacije i spašavanja
5. zaštiti i prevenciji od rizika na radu te sprječavanju i smanjivanju rizika
6. sprječavanju nezgoda, ozljeda na radu i profesionalnih bolesti
7. promjenama u procesu rada i tehnologiji
8. planiranju i provođenju osposobljavanja iz zaštite na radu
9. poboljšanju uvjeta rada te planiranju i uvođenju novih tehnologija
10. utjecaju radnih uvjeta i radnog okoliša na sigurnost i zdravlje radnika
11. izboru sredstava rada i osobne zaštitne opreme
12. izloženosti radnika jednoličnom radu, radu s nametnutim ritmom, radu po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalim naporima.

Poslodavac ne smije dopustiti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada radniku koji ne ispunjava uvjete propisane posebnim propisom, odnosno posebnim propisom za te poslove.

Osobu s kojom namjerava sklopiti ugovor o radu za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, poslodavac upućuje na pregled specijalistu medicine rada, uputnicom koja sadrži podatke o naravi ili vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja na ocjenu njezine sposobnosti za obavljanje tih poslova i mogućeg utjecaja štetnosti s mjesta rada na zdravlje radnika.

Poslodavac je obvezan radnika koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisom ili kada to ocijeni specijalist medicine rada.

Poslodavac ne smije dozvoliti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako ga ponovno ne uputi na pregled u roku u kojem je to bio obvezan učiniti ili ako radnik odbije pristupiti pregledu na koji ga je uputio.

Poslodavac je obvezan osigurati da su mjesta rada koja se koriste u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, u skladu s pravilima zaštite na radu.

Poslodavac je obvezan prestati s radom u građevinama namijenjenima za rad na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost za sigurnost i zdravlje radnika.

Poslodavac je obvezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.

Poslodavac je obvezan isključiti iz uporabe sredstva rada i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika.

Kad organizacijskim mjerama, odnosno osnovnim pravilima zaštite na radu nije moguće otkloniti ili u dovoljnoj mjeri ograničiti rizike za sigurnost i zdravlje radnika, poslodavac je obvezan osigurati odgovarajuću osobnu zaštitnu opremu i osigurati da je radnici koriste na propisani način pri obavljanju poslova.

Poslodavac je obvezan, u skladu s ovim Zakonom, njegovim provedbenim propisima, pravilima zaštite na radu, posebnim propisima, odnosno uputama proizvođača, obavljati preglede, odnosno ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika.

Poslodavac je obvezan planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima.

Poslodavac je obvezan osigurati da samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute smiju imati pristup mjestima na kojima postoji ozbiljna i specifična opasnost.

Poslodavac je obvezan procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnost radnika izloženih fizikalnim, kemijskim i biološkim štetnim djelovanjima na radu, u skladu s ovim Zakonom, njegovim provedbenim propisima i pravilima zaštite na radu te posebnim propisima o zaštiti od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnosti.

Poslodavac je obvezan primjenom manje opasnih i štetnih tehnologija, radnih postupaka i radnih tvari stalno unapređivati zaštitu na radu. Poslodavac koji koristi, proizvodi, prerađuje, odnosno skladišti opasne kemikalije, mora, u skladu s procjenom rizika, primjenjivati pravila zaštite na radu. Poslodavac je obvezan provoditi zaštitu na radu radnika koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi biološkim štetnostima.

Poslodavac je obvezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan osobito čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanji radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje.

Radnici imaju obvezu postupati u skladu s uputama poslodavca za sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje stresa na radu ili u vezi s radom. Radnici i njihovi predstavnici imaju obvezu surađivati s poslodavcem radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja stresa na radu ili u vezi s radom

Poslodavac je obvezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu. Ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obvezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvora fizikalnih i drugih štetnosti na radu.

Poslodavac je obvezan poduzeti mjere zaštite od požara i spašavanja radnika, izraditi plan evakuacije i spašavanja, odrediti radnike koji će provoditi mjere te osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, u skladu s posebnim propisima.

Poslodavac je u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje radnika obvezan:

1. odmah ih obavijestiti o nastalom riziku kojemu jesu ili bi mogli biti izloženi, kao i o mjerama koje jesu ili bi trebale biti provedene, kako bi se spriječio ili umanjio rizik za život i zdravlje
2. poduzeti radnje i dati upute o prestanku rada, odnosno napuštanju mjesta rada i upućivanju na sigurno mjesto
3. organizirati nastavak rada tek nakon otklanjanja rizika.

Poslodavac je obvezan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima i drugim osobama do pružanja hitne medicinske pomoći ili do prijema u zdravstvenu ustanovu te je obvezan omogućiti postupanje javne službe hitne medicinske pomoći.

Poslodavac je obvezan osigurati sredstva i opremu za pružanje prve pomoći, koji uvijek moraju biti dostupni, označeni i zaštićeni od neovlaštenog korištenja.

Poslodavac je obvezan na mjestu rada postaviti na vidljivo mjesto:

1. sigurnosne znakove
2. znakove za evakuaciju i spašavanje
3. upute i oznake za rukovanje radnom opremom
4. upute i oznake za rad s opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, izvorima zračenja i drugim izvorima opasnosti i štetnosti.

Poslodavac je obvezan osigurati da radniku budu dostupni:

1. procjena rizika za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
2. upute za rad na siguran način za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
3. pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način
4. pisani dokaz da radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada
5. zapisnik o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša.

Poslodavac je obvezan osigurati radniku zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi s radom.

Poslodavac je obvezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj i teškoj ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad.

Radnik je obvezan osposobljavati se za rad na siguran način kada ga na osposobljavanje uputi poslodavac.

Radnik je obvezan i odgovoran obavljati poslove dužnom pažnjom te pri tome voditi računa o svojoj sigurnosti i zaštiti zdravlja, kao i sigurnosti i zaštiti zdravlja ostalih radnika, koje mogu ugroziti njegovi postupci ili propusti na radu.

Smatra se da radnik radi dužnom pažnjom kada poslove obavlja u skladu sa znanjima i vještinama koje je stekao tijekom osposobljavanja za rad na siguran način te kada radi po uputama poslodavca, odnosno njegovog ovlaštenika, tako da:

- prije početka rada pregleda mjesto rada te o uočenim nedostacima izvijesti poslodavca ili njegovog ovlaštenika
- pravilno koristi sredstva rada
- pravilno koristi propisanu osobnu zaštitnu opremu, koju je nakon korištenja obvezan vratiti na za to određeno mjesto
- pravilno koristi i samovoljno ne isključuje, ne vrši preinake i ne uklanja zaštite na sredstvima rada
- odmah obavijesti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka zaštite na radu ili povjerenika radnika za zaštitu na radu o svakoj situaciji koju smatra značajnim i izravnim rizikom za sigurnost i zdravlje, o nepostojanju ili nedostatku uputa za takvu situaciju, kao i o bilo kojem uočenom nedostatku u organiziranju i provedbi zaštite na radu
- posao obavlja u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca
- prije odlaska s mjesta rada ostavi sredstva rada koja je koristio u takvom stanju da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada
- surađuje s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, specijalistom medicine rada i povjerenikom radnika za zaštitu na radu.

Radnik je obvezan surađivati s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, povjerenikom radnika za zaštitu na radu i specijalistom medicine rada u rješavanju svih pitanja zaštite na radu, osobito dok se ne osigura da radni okoliš i uvjeti rada ne predstavljaju rizik za sigurnost i zdravlje te dok se u cijelosti ne postigne zaštita na radu u skladu sa zahtjevima tijela nadležnih za nadzor provedbe zaštite na radu.

Radnik nije obvezan snositi troškove u vezi s primjenom pravila zaštite na radu i zdravstvenih mjera.

Radnik mora odmah izvijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu ili povjerenika za zaštitu na radu o svakoj činjenici za koju smatra da predstavlja neposredni rizik za sigurnost i zdravlje, kao i o svakom drugom nedostatku u sustavu zaštite na radu.

Radnik ima pravo odbiti raditi i napustiti mjesto rada ako mu izravno prijeti rizik za život i zdravlje, sve dok poslodavac ne poduzme korektivne mjere te zbog takvog postupanja ne smije trpjeti štetne posljedice.

Poslodavac ne smije zahtijevati od radnika da ostane na mjestu rada dok na tom mjestu postoji izravan i ozbiljan rizik za život i zdravlje radnika.

Kod poslodavca radnici između sebe mogu birati povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava do uključivo 20 radnika provodi se na skupu radnika, kojega saziva poslodavac u skladu s općim propisom o radu, neposrednim i javnim izjašnjavanjem prisutnih radnika.

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika provodi se u skladu s odredbama općeg propisa o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća. Ako je prema propisanim kriterijima kod poslodavca izabrano više povjerenika, oni između sebe biraju svoga koordinatora.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu obvezan je štititi interese radnika na području zaštite na radu te pratiti primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu ima pravo:

- podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu
- zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika
- podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu
- sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu
- biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu
- izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu
- primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku
- izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika
- prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor
- pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu
- osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu
- stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad
- staviti prigovor na inspekcijski nalaz
- svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu
- obavješćivati radnike o provedbi zaštite na radu.

5. POSLOVI ZAŠTITE NA RADU

Poslovi zaštite na radu su osobito:

- stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu
- sudjelovanje u izradi poslovne strategije te operativnih planova i programa poslovanja poslodavca, u dijelu u kojem se moraju odnositi na zaštitu na radu, te sudjelovanje u primjeni upravljačkih metoda ili tehnika za provođenje strategije
- unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje poslodavca i njegovih ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom
- prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe poslodavca
- suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te sa specijalistom medicine rada
- osposobljavanje radnika, poslodavca i ovlaštenika za rad na siguran način
- osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu i pomaganje u njihovom djelovanju
- djelovanje u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca
- suradnja s poslodavcem prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme i opasnih kemikalija
- sudjelovanje u primjeni međunarodnih certifikacijskih normi za upravljanje zaštitom na radu, kvalitetom, rizicima, društvenom odgovornošću u poslovanju i sl. kod poslodavca

O obavljenom unutarnjem nadzoru sastavljaju se i čuvaju dokumenti, koji mogu biti u pisanom ili elektroničkom obliku.

POSLJEDICE NEPROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU ZA POSLODAVCA

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu zabraniti:

1. uporabu sredstava rada i osobne zaštitne opreme, odnosno građevine ili njezinog sastavnog dijela, prostorije, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad koji su neispravni ili za koje poslodavac ne može predočiti dokumentaciju propisanu ovim Zakonom i drugim propisima (članci 41. i 42.)
2. obavljanje radnih postupaka protivno ovom Zakonu i drugim propisima, bez uporabe propisane osobne zaštitne opreme te drugog ponašanja ili postupanja koje je protivno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa (članci 41., 44., 48. i 49.)
3. korištenje izvora fizikalnih, kemijskih, bioloških i drugih štetnosti, ako nije radniku osigurao podatke o rizicima koje uzrokuju ili za koje, na mjestu rada, nema dokumentaciju propisanu ovim Zakonom i drugim propisima (članci 45., 46., 47., 48., 49. i 50.).

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu narediti:

1. udaljenje s mjesta rada radnika za kojeg ne može predočiti dokaze o ispunjavanju uvjeta koji su propisani ovim Zakonom i drugim propisima (članci 28., 36., 38., 39., 40. i 54.)
2. udaljenje s mjesta rada radnika za kojeg se opravdano pretpostavlja da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (članci 58. i 59.)

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem poslodavcu narediti:

- izradu procjene rizika za poslove na mjestu rada, odnosno da procjenu rizika učini dostupnu radniku na mjestu rada (članak 18.)
- provjeru osposobljenosti radnika za rad na siguran način (članak 28.)
- osnivanje odbora za zaštitu na radu ili sazivanje sjednice toga odbora (članak 34.)
- ispitivanje sredstava rada (članak 42.)
- ispitivanje parametara radnog okoliša (članak 45.)
- postavljanje sigurnosnih znakova (članak 53.)
- organiziranje pružanja prve pomoći radnicima na radu na propisani način (članak 56.)
- da na mjestu rada, na vidljivo mjesto, postavi sigurnosne znakove i upute iz članka 62. stavka 1.
- da na mjestu rada učini dostupnom propisanu dokumentaciju iz članka 62. stavka 2. ovoga Zakona
- da radniku osigura zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje (članak 63.).

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

1. ako u slučaju smrtne ozljede ne sazove sjednicu odbora za zaštitu na radu u roku od dva radna dana od nastanka takve ozljede (članak 34. stavak 7.)
2. ako ne izradi plan evakuacije i spašavanja ili ne odredi radnike koji će provoditi mjere i osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, ili ne osposobi radnike na način da ih upozna s planom evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja, ili ne provodi praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jednom u dvije godine (članak 55. stavci 1. i 5.)
3. ako ne provodi zaštitu nepušača od djelovanja duhanskog dima, ako ne spriječi pušenje na radnim sastancima ili na mjestu rada (članak 57. stavci 1., 2. i 3.)
4. ako ne provodi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:
5. ako nema izrađenu procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, ili ako izrađena procjena rizika ne odgovara rizicima na mjestu rada i u vezi s radom, ili ne odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom, ili nije dostupna radniku na mjestu rada (članak 18. stavak 2.)
6. ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s odredbama članka 20. ovoga Zakona
7. ako nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu (članak 32. stavak 4.)
8. ako odmah po nastanku ozljede ne obavijesti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj ili teškoj ozljedi (članak 65. stavci 1. i 2.)
9. ako troškovi provođenja zaštite na radu terete radnika (članak 17. stavak 6.

OZNAKE NA UREĐAJU

U DONJOJ SE TABLICI NALAZE SIGURNOSNE IKONE KOJE SE MOGU NALAZITI NA INFORMATIČKOM UREĐAJU. NJIHOVO SE OBJAŠNJENJE NALAZI U OVOJ TABLICI. POŠTUJTE PRATEĆA UPOZORENJA.

PAŽLJIVO PROČITAJTE I POŠTUJTE PRILOŽENE PREPORUKE

UPOZORENJE

NEPOŠTIVANJE SMJERNICA MOŽE ZA POSLJEDICU IMATI TJELESNA OŠTEĆENJA ILI GUBITAK ŽIVOTA.

PRISUTNOST OPASNOSTI OD ELEKTRIČNOG UDARA
KUĆIŠTA OBILJEŽENA TOM OZNAKOM TREBA OTVARATI TEK OVLAŠTENI SERVISER.

UPOZORENJE

KAKO NE BI DOŠLO DO OPASNOSTI NASTANKA ELEKTRIČNOG UDARA, NEMOJTE OTVARATI KUĆIŠTE.

MREŽNA PRIKLJUČNICA (NIC)

UPOZORENJE

KAKO NE BI DOŠLO DO OPASNOSTI NASTANKA ELEKTRIČNOG UDARA, POŽARA ILI OŠTEĆENJA OPREME, U OVU UTIČNICU NEMOJTE PRIKLJUČIVATI TELEKOMUNIKACIJSKI PRIKLJUČAK.

PRISUTNOST OPASNOSTI OD TOPLIH POVRŠINA ILI DIJELOVA
DIRANJE OVE POVRŠINE MOŽE ZA POSLJEDICU IMATI TJELESNE OZLJEDE.

UPOZORENJE

KAKO BISTE SMANJILI OPASNOST NASTANKA OZLJEDA USLIJED TOPLIH DIJELOVA, PRIJE DIRANJA PUSTITE NEKA SE POVRŠINA OHLADI.

MOGUĆNOST NAPAJANJE UREĐAJA IZ VIŠE IZVORA

UPOZORENJE

KAKO BISTE IZBJEGLI OPASNOST NASTANKA ELEKTRIČNOG UDARA, SUSTAV MOŽETE U POTPUNOSTI ISKLJUČITI S IZVORA NAPAJANJA AKO ISKOPČATE SVE PRIKLJUČNE VODIČE.

UREĐAJ PRETEŽAK DA BI GA JEDNA OSOBA SIGURNO MOGLA PODIZATI ILI PRENOSITI

UPOZORENJE

KAKO BISTE SMANJILI OPASNOST NASTANKA TJELESNIH OZLJEDA ILI ŠTETA NA OPREMI, POŠTUJETE DRŽAVNE RADNE, ZDRAVSTVENE I SIGURNOSNE PROPISNE I SMJERNICE ZA RUKOVANJE MATERIJALOM.

POSTOJANJE OŠTRIH RUBOVA ILI PREDMETA KOJI MOŽE PROUZRIČITI POREZOTINE

UPOZORENJE

KAKO BISTE SPRIJEČILI POREZOTINE ILI SLIČNE TJELESNE OZLJEDE, NEMOJTE DIRATI OŠTRI RUB ILI PREDMET.

PRISUTNOST MEHANIČKIH DIJELOVA KOJI MOGU PROUZROČITI PRIGNJEČENJE, PRITISKANJE ILI SLIČNE TJELESNE OZLJEDE

UPOZORENJE

KAKO BISTE SPRIJEČILI NASTAJANJE TJELESNIH OZLJEDA, NEMOJTE DIRATI POKRETNE DIJELOVE.

PRISUTNOST MOGUĆE OPASNOSTI PREVRTANJA

UPOZORENJE

KAKO BISTE IZBJEGLI OPASNOST NASTANKA TJELESNIH OZLJEDA, SLIJEDITE SVE UPUTE ZA PRAVILAN TRANSPORT OPREME, UGRADNJU I ODRŽAVANJE.

UPUTA ZA SIGURAN RAD

LJESTVE

Prije upotrebe ljestvi pročitati upute proizvođača!

Slika 1. Dvokrake ljestve

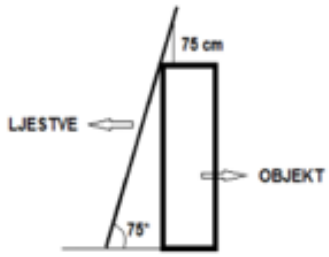

Slika 2. Jednokrake ljestve

RIZICI PRI RADU:

Ljestve ne smiju biti potpuno ili djelomično obojene jer bi boja mogla prekriti moguće pukotine. Opasnost od udara električne struje ako se ljestve prenose na ramenu u vodoravnom položaju (osobito ako su metalne u blizini električnih vodova), opasnosti od padova

UPUTE ZA SIGURAN RAD:

- Ljestve moraju biti ispravne, bez oštećenja, prečke moraju biti pravilno učvršćene i propisno udaljene. Prečke ne smiju biti mokre, zamašćene ili uprljane. Ljestve postavljati tako da im prostor oko donjeg i gornjeg kraja bude slobodan i ne zakrčen.
- Ljestve moraju nadvisiti gornji oslonac barem za 75 cm, mjereno vertikalno od poda. Rukohvati (stranice) ljestava za prilaženje platformama, galerijama, krovovima objekata i sl. moraju biti najmanje 75 cm iznad prilazne površine.
- Trebaju se čvrsto oslanjati na oba kraka na gornji i donji oslonac.
- Ljestve postavljene na prolazima, prometnicama, iza ne zaključanih vrata ili pored ne zaštićenih otvora treba osigurati od nalijetanja i prevrtanja od prolaznika ili vozila.
- Ne oslanjati ljestve na donje prečke. Osigurati ljestve od klizanja kukama, vezanjem, papučicama i sl.
- Ljestve duže od 8 m obvezno poduprijeti u sredini. Pri kretanju po ljestvama okrenuti im se obvezno licem i pridržavati se rukama za prečke.
- Upotrebljavati smo ispravnu odjeću i obuću kako ne bi došlo do zapinjanja nogu i spoticanja.
- Sastavljene ljestve ne smiju prelaziti dužinu od 15 m, a prečke se moraju preklapati na dužni od najmanje 2 m

KUHAR/ICA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću kuhari/ce mogu biti uzrok padova zbog određenih nepravilnosti, npr.: **oštećeni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću radnici, a pri kretanju je potrebno pridržavati se pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah ukloniti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one trebaju biti dobro učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- otvori u podu moraju biti zaštićeni čvrstim ogradama i poklopcima
- kod obavljanja radova na povišenim mjestima, potrebno je koristiti ispravne ljestve na propisan način (koje moraju biti osigurane od klizanja i prevrtanja)
- staklena vrata/stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog čovjeka, ali i djece

Napori

Statodinamički napori poput **nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta** (sanduci, kutije, vreće i sl.) česti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

POTREBNE MJERE:

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz čučećeg položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sličan način kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili bačava koristiti ručna kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ručnom prenošenju

Radnici u kuhinji uglavnom svoje radno vrijeme provedu u **prisilnom položaju tijela, tj. stajanju**. To može uzrokovati promjene na kostima i zglobovima - ravna stopala, proširene vena na nogama i ostala mišićno-koštana oboljenja.

POTREBNE MJERE:

- potrebni su češći odmori tijekom rada koji uključuju promjene položaja tijela, npr. kombinirati sa sjedenjem i kretanjem
- prilikom rada treba nositi odgovarajuću anatomsku i protukliznu obuću u skladu s normama
- u slobodno vrijeme preporuča se aktivni odmor (šetnje i bavljenje sportom)

Električna struja

Pri radu u kuhinji postoji rizik od udara električne struje zbog oštećenja **električnih instalacija** (mehanička oštećenja i sl.), utjecaja povećane vlage i vode koja je stalno prisutna te kvarova na električnoj radnoj opremi kao npr.: **električni štednjak, mesoreznica, stroj za guljenje krumpira, friteza, pekač, pila za kosti i sl**.. Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju električne radne opreme i električnih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osiguračima, priključnice i sl. moraju biti stalno zaštićene kako ne bi došlo do slučajnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

Kod rada u kuhinji s ručnim i mehaniziranim alatima **(noževima, škarama, pilama, sjekirama za obradu hrane, mikserima, rezalicama i sl.)** postoji opasnost od posjekotina i uboda. Uvijek treba upotrebljavati odgovarajući i ispravan alat te se držati određenih pravila i uputa za sigurnost pri rukovanju.

POTREBNE MJERE:

- alati i pribor od kojih postoji opasnost od posjekotina i uboda moraju se držati u posebnim ladicama ili u zaštitnim držačima
- ne smije se upotrebljavati tupi i oštećeni alat
- kod upotrebe noževa, oštrica mora biti stalno okrenuta od tijela i nikada se ne smije rezati prema sebi, a radnici moraju imati dovoljno slobodnog prostora za rad
- držak alata i pribora treba uvijek biti suh i ergonomski oblikovan (sigurnosni upori za zaštitu od posjekotina i omogućavanje boljeg zahvaćanja)
- prilikom dodavanja oštrih predmeta drugom radniku, uvijek mu dodavati predmet drškom okrenutom prema njemu

Termičke opasnosti

Kod poslova pripremanja hrane, kuhanja i serviranja postoje opasnosti od vrućih i hladnih tvari/predmeta. One uglavnom nastaju zbog dodira s **vrućim dijelovima uređaja, vrućim posudama, vrelom vodom ili hranom, vodenom parom, prilikom rada s rashladnim uređajima (kod uzimanja namirnica iz hlađenih spremišta, hladnjaka i škrinji) i sl.** Zbog toga je potrebno voditi brigu o ispravnoj provedbi radnih postupaka i poštovati pravila sigurnog rada.

POTREBNE MJERE:

- voda, vlažni ili mokri alat i pribor ne smiju se stavljati u vruću mast/ulje kako ne bi došlo do prskanja; potrebno ih je dobro osušiti
- prilikom kuhanja i pečenja posude je potrebno zatvarati poklopcima
- prilikom kontakta s vrućim/hladnim tvarima/predmetima potrebno je koristiti odgovarajuću zaštitnu opremu
- ne podizati sami ugrijane i teške posude

SPREMAČICA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću sobari/ce mogu biti uzrok padova zbog određenih nepravilnosti, npr.: **oštećeni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću radnici, a pri kretanju se treba držati određenih pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, trebaju biti dobro učvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- kod obavljanja radova na povišenim mjestima, potrebno je koristiti ispravne ljestve na propisan način (koje moraju biti osigurane od klizanja i prevrtanja)

Napori

Statodinamički napori poput **nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta** (sanduci, kutije, vreće i sl.) česti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

POTREBNE MJERE:

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz čučećeg položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sličan način kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili bačava koristiti ručna kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ručnom prenošenju

Električna struja

Pri obavljanju poslova sobara/ice postoji rizik od udara električne struje zbog neispravnih instalacija ili radne opreme, npr.: **usisavač, strojevi za glačanje, oštećena instalacija i sl.** Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju radne opreme i električnih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- električne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osiguračima, priključnice i sl. moraju biti stalno zaštićene kako ne bi došlo do slučajnog dodira
- utikač treba izvlačiti iz utičnice tako da se uhvati tijelo utikača, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utikač i utičnica neoštećeni i čisti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isključiti iz uporabe
- u slučaju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak električnih uređaja i radove na električnim instalacijama smije obavljati samo stručna osoba
- ako je netko ozlijeđen električnom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isključiti strujni krug prekidačem, a ozlijeđenog osloboditi od djelovanja struje izolirajućim predmetom

Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema (OZO) primjenjuje se kada osnovnim pravilima zaštite na radu u potpunosti ne mogu ukloniti rizici za zdravlje i sigurnost radnika. Njihov izbor ovisi **o vrsti opasnosti i dijelovima tijela koje treba zaštititi**, a određeni su procjenom rizika.

POTREBNA OZO:

- odgovarajuća radna odjeća (kuta), kapa ili marama, pregača
- anatomska protuklizna obuća
- odgovarajuće zaštitne rukavice prilikom čišćenja i rada s opasnim kemikalijama, po potrebi zaštita dišnih puteva
- ostala OZO predviđena procjenom rizika

Požar i eksplozija

U ugostiteljskim objektima požar može buknuti zbog **nepažnje gostiju, pušenja i bacanja opušaka u koš za smeće, usisavanja neugašenih opušaka, kvara na električnim instalacijama i sl.** Zbog navedenog, instalacije moraju biti ispravne, redovito servisirane i ispitivane.

POTREBNE MJERE:

- svi radnici trebaju biti osposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i početno gašenje požara
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima za početno gašenje požara koji moraju biti dostupni
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

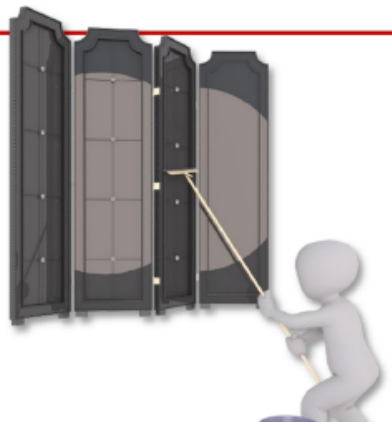

Kemijske štetnosti

Prilikom obavljanja poslova čišćenja prostorija, posteljine, sanitarija i sl., sobari/ce koriste **štetne kemikalije** koje, ako se njima propisano ne rukuje, mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika ili onečišćenje okoliša.

POTREBNE MJERE:

- za rukovanje opasnim kemikalijama radnici moraju biti osposobljeni
- opća pravila za smanjenje rizika kod rukovanja kemikalijama:
  1. provjeriti jesu li pakiranja i spremnici ispravni
  2. opasne kemikalije držati u odgovarajućim spremnicima i propisano ih označiti
  3. izbjegavati kontakt s očima, ustima i kožom
  4. pažljivo raditi, pročitati upute i sigurnosno-tehničke listove (STL)
  5. koristiti OZO i održavati osobnu higijenu

Piktogrami opasnosti prema CLP Uredbi

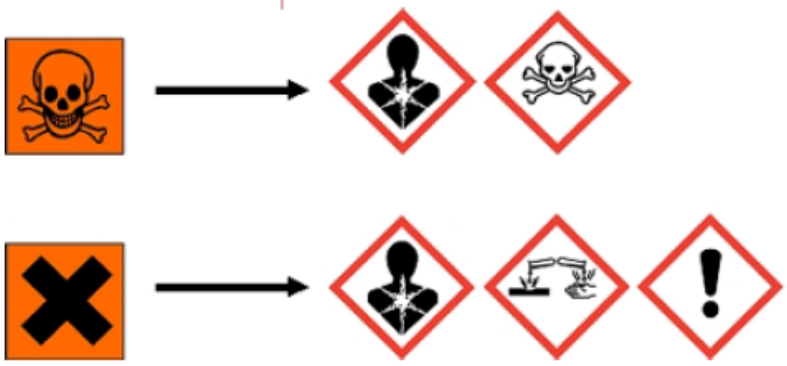

Znakovi opasnosti u postupnom ukidanju

OPASNOSTI PRI RUČNOM PRIJENOSU TERETA

- Prekomjerno opterećenje tijela.
- Ozljede kralješnice, zglobova kuka, koljena, ramena i lakta.
- Ubodi, posjekline, ogrebotine i opekline.
- Pad predmeta na radnikovo tijelo, posebice na noge i stopala
- Prignječenje prstiju i šake.

UPUTE ZA SIGURAN RAD

- Pri povremenom dizanju tereta, bez uvježbavanja posebne tehnike, težina tereta koju podižu muškarci ne bi smjela prelaziti 25 kg, a za žene 12 kg.
- Za ručno podizanje težeg tereta trebaju se odabrati radnici posebnih sposobnosti, koji moraju biti upućeni u posebnu tehniku podizanja i prenošenja tereta. Izabrani i uvježbani radnici smiju prenositi teret težine do 50 kg na udaljenost do 60 m.
- Ako je put po kojem se nosi teret pod nagibom, nagib ne smije biti veći od 25 stupnjeva, a put ne smije biti duži od 50 metara.
- Teret u valjkastoj ambalaži ne smije biti teži od 30 kg.
- Vozači motornih vozila, koji ujedno i razvoze pakete, ne smiju rukovati teretom težim od 20 kg. Ako je vozač žena, teret ne smije biti teži od 10 kg.
- Pri podizanju pločastih predmeta, teret treba najprije podignuti na bok, zatim nasloniti na prsa i čvrsto obuhvatiti
- Ako se podiže šipkasti materijal, jednom rukom teret treba obuhvatiti tako da dlan bude okrenut prema tijelu, a drugom rukom teret treba obuhvatiti s obrnute strane.
- Teret (posebno duge predmete, kao što su grede, daske i si.) treba odlagati na podmetače. Kod podizanja takvog tereta nožne prste treba podvući pod teret, a teret zahvatiti tako da jedna ruka bude s vanjske, a druga s unutarnje strane.
- Pri pomicanju, guranju tereta treba se koristiti i težinom vlastitog tijela. Teret treba gurati tako da se težina tijela preko ruku maksimalno prenese na teret. Noge pritom ispraviti u koljenu.
- Za prenošenje tereta može se koristiti i pomoćni pribor i alat, kao što su kuke za podizanje tereta, valjci za kotrljanje tereta, hvatači za prenošenje čeličnih boca, tračnica i cijevi, zatim kuke za prenošenje limova i staklenih ploča, zatim podmetači, poluge i si.
- Ako se za prenošenje tereta koriste hvatači - kliješta, takav alat trebaju upotrebljavati najmanje dva radnika.

1. Za utovar i pretovar bačvi, cijevi većih profila i sličnih predmeta treba upotrijebiti vodilice s kliznim saonicama i malini ručnim vitlom za namatanje užeta.
2. Zbog zaštite od prignječenja prstiju pri podizanju i povlačenju kutija i sanduka mogu se koristiti hvatači s kukama koje štite ruke.
3. Ako se teret podiže grupno, radnici se moraju poredati po visini, a samo jedan radnik treba davati zapovijedi za dogovorene operacije.
4. Pri podizanju vreća najprije treba osigurati mjesto zahvaćanja te rukom zahvatiti rub vreće.
5. Otvorenim dlanom druge ruke treba čvrsto stegnuti vez vreće. Vreću treba zabaciti na rame što bliže šiji, istodobno se uspravljajući.

POZOR - ZAPAMTITE

Kada je god to moguće za podizanje i prenošenje tereta rabite pomoćni pribor i alat, odnosno ručna kolica.

1. **Ne podižite terete teže od 50 kg.**
2. **Pri podizanju koristite se uvježbanom tehnikom.**
3. **Kada god je to moguće teret podižite u paru ili grupno.**

Ovisno o vrsti tereta upotrijebite odgovarajuća osobna zaštitna sredstva, kao što su kožne rukavice za zaštitu od uboda i posjeklina, cipele s čeličnom kapicom za zaštitu prstiju i stopala od pada teških predmeta, štitnik za rame i vrat za zaštitu od oštrih bridova tereta koji se prenose na ramenu, zaštitnu kapuljaču za zaštitu od nagrizajućeg materijala koji se prenosi u vrećama na ramenu te prema potrebi druga osobna zaštitna sredstva ovisno o mogućim opasnostima.

PRVA POMOĆ

Što učiniti kod nailaska na ozlijeđenu osobu?

Hitne službe 112
Hitna pomoć 194
Vatrogasci 193
Policija 192

194

Na početku

- sačuvati mir
- osigurati mjesto nesreće
- misliti na vlastitu sigurnost
- oprezno maknuti osobu iz opasne zone

Poziv u pomoć

javiti:

- gdje, što
- broj povređenih, tip povrede
- čekati na pitanja

ISPITATI JE LI OSOBA PRI SVIJESTI
- glasno zvati, dodirnuti, protresti

ako ne reagira

ISPITATI DA LI DIŠE
- okrenuti osobu na leđa,
- glavu pomaknuti unatrag, vilicu podignuti
- gledati, slušati, osjetiti disanje (mora biti trajno)

ako reagira

POMOĆ PREMA SITUACIJI
- sanirati ranu
- zaustaviti krvarenje i sl.

NADZIRATI SVJESNOST I DISANJE

ako reagira

POSTAVITI U BOČNI POLOŽAJ
- provjeravati da li trajno diše

ako reagira

MJERE OŽIVLJAVANJA
30x masaža srca
2x upuhivanje zraka
- ponavljati

- Korijen dlana postavite na SREDINU prsnog koša pacijenta
- Na tako postavljen dlan postavite dlan druge ruke.
- Postavite se okomito na prsni koš i ispruženih ruku (ne smijete savijati laktove) utisnite prsnu kost 4-5 cm.
- Nakon svake kompresije, otpustite pritisak bez odvajanja vaših ruku od prsnog koša unesrećenog. Ponavljajte ritmom od oko 100 puta u minuti.
- Kompresija i otpuštanje trebaju jednako trajati.

ako ne reagira

2X UPUHATI ZRAK
PONOVNO PROVJERITI ZNAKOVE ŽIVOTA (npr. pokreti / kašljanje)

- Nakon 30 kompresija stavite ruku na čelo unesrećenog i nježno mu zabacite glavu držeći palac i kažiprst slobodnim kako bi mu mogli začepiti nos, podignite mu bradu.
- Ako strahujete od infekcije provedite samo masažu srca: ona treba biti neprekidna frekvencije 100/min. Prekida se samo kad unesrećeni počinje normalno disati.

Nastavite reanimaciju dok:
- Stručna pomoć ne stigne i ne preuzme reanimaciju.
- Unesrećeni ne počne NORMALNO disati.

OPREZ

Prvih nekoliko minuta nakon zastoja srca unesrećeni može jedva disati ili rijetko i glasno hvatati zrak. To nije normalno disanje. Osoba pritom može biti još pri svijesti ili može iznenada poplaviti i srušiti se. U oba slučaja treba ODMAH započeti s mjerama oživljavanja.

STUDENTSKI CENTAR RIJEKA

odobrio: doc.dr.sc. Alen Protić, pročelnik HMS KBC-a Rijeka